Է. ՏԱՐԻ 2061 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 20 ՏՐԷ 4383–Հ. Տ. 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1890 – Ա. Տ. 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1890–ՀԻՃՐ. 27 ՐԷՊԻԼ ԱԼԸԸ 1308 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂԳԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
«ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌وك
فرنجسی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար [illegible] տարեկան 160
» » [illegible] » » 80
» » [illegible] » » 40
Դուրսաւոյ » [illegible] » 200
» » [illegible] » » 100
Օտար երկիրների տարեկան գին 56
» » վեցամսեայ » 28
Դուրս գրուած յրատարակ մասնաւոր նամակներուն վրայ և խմբագրութենէն զրկուած նամակ կամ գրութիւն չեն լրատրիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԱՌՆԷԼ
ԵՒ ԻՌԼԱՆՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Կարելի է որ, մինչ կը գրենք այս տողերը, Փառնէլ արդէն հրաժարած լինի, դէթ առ ժամանակ մի, իռլանտական կուսակցութեան տնօրէնութենէն, որ ներքին և արտաքին պատճառներով շատ դժուարացած է իրեն։ Նորագոյն լուրը զոր երէկ Հեռագիրն հաղորդեց մեզ՝ սա էր թէ իռլանտական կուսակցութիւնն երկու հատուածի բաժնուեր է, և Պ. Փառնէլ փոքրամասնութեան գլուխ մնացեր է։ Բայց այս անակնկալ ձախողուած որուն կ'ենթարկի կնոջ մը մեղապարտ սիրոյն բերմամբ՝ չի կրնար մոռցնել թէ Պ. Փառնէլ ժամանակիս ամենամեծ գործիչներէն մին եղած է, վայելելով այնպիսի ժողովրդականութիւն մը զոր դարուս ամենամեծ տիրբունք անգամ չեն վայելած գուցէ։

Չարլզ Սթիւարթ Փառնէլ, հազիւ 44 տարեկան, ո՛չ բախտախնդիր մ'է, ո՛չ ալ հաւատոր կամ ճամարտակ մը։ Իսկատիպ Իռլանտացի մ'է, որ 14 տարիէ հետէ ձեռք առած է իր հայրենակցաց խնդիրն, և շատ պատուաւորապէս խորհրդարանի մէջ մաքառելէ և իր դաղափարաց համար բանտ պառկելէն ետեւ, երբ իր ջանից կատարն հասնելու վրայ էր, իր գործած մէկ մեղքը քաւելու հարկին մէջ գտնուեցաւ, Ամուսնալուծման դատարանին մէկ վճռով, որ զՏիկին Օ'Շէ և զինք կը դատապարտէր մեղապարտ յարաբերութեանց համար։ Այս վճռոյ դէմ չբողոքեց Փառնէլ, և թէպէտ իւր անուամբ դատարանին ուղղած յայտարարութեան մէջ ըսած էր թէ ամբաստանութիւնն անհիմն է, բայց իւր յայտարարութիւն սոսկ ստախօսութիւն կընկատուի, այն մանրամասն և ջախջախիչ վկայութիւններէ և ապացոյցներէ ետքն որք դժբախտաբար տարակոյս չեն թողուր թէ պատուաւոր կարծուած այս մարդ խիղճ չէր ըրած չարաչար գործածելու իւր մէկ անձնուէր և մտերիմ բարեկամին վստահութիւնը։

Բայց իբրեւ հանրային գործիչ, իւր լուսանկարը նոյնքան տարածուած են Մեծին Բրիտանիոյ մէջ որչափ Կամպէթիայի լուսանկարը Ֆրանսայի մէջ։ Մէնթիններու մէջ հաւաքուած բազմութիւնք, բարեկամք և հակառակորդք հաւասարապէս, սքանչանօք կը դիտէին այս գեղեցիկ դլուխը չդադանակագոյն մաղերով, որք կը շրջապատեն լայնարձակ ճակատ մը, մեծաքանման մորուք, թափանցող և պաղ աչքեր՝ խորհող, կշռող, ինքզինքին տէր իմացականութեան մը յայտարար նշաններ։ Իւր հագուստով և ընթացքով կատարեալ ֆէնրիզեի տիպար, չոր եւ հպարտ։ Եթէ Տիկին Օ'Շէ ազատ լինէր, արդարեւ կրնար սիրել այսպիսի մարդ մը, և ո՛չ ոք պիտի ըսէր թէ իւր համակրանաց անարժան առարկայ մ'ընտրած էր։

Իւր դերդաստանին, իւր ծննդեան տնորհիւ Պ. Փառնէլ իւր առջեւ ամեն դուռներ բաց կը գտնէր քաղաքական կառուցին վրայ։ Բանաստեղծ Թովմաս Փառնէլ մին էր իւր նախահայրց։ իւր պապուն հայրն էր Սըր Ճոն Փառնէլ, որ 1800 ին Իռլանտայի երմական նախարարի պաշտօնէն հրաժարեցաւ, բողոքելով Իռլանտայի խորհրդարանին Անդլիոյ խորհրդարանին հետ միացման օրէնքին դէմ, որ վերջ կուտար իռլանտական ինքնօրինութեան։ Իւր պապ Սըր Հէնրի Փառնէլ 1841 ին Լորտութեան բարձրացաւ Լորտ Քոնկլիթըն անուամբ։

Իւր ուսմանց ընթացքն աւարտելէն ետեւ երիտասարդ Փառնէլ առաջին անդամ ի Միացեալ Նահանգս ուղեւորեցաւ, ուր շատ բարեկամներ իրեն կը սպասէին, շնորհիւ իւր մօր, որ դուստր է Ամերիկացի ծովակալ Զարլզ Սթիւարթի։ Պ. Փառնէլ 1874 ին, Վիքլոյի քաղաքային խորհրդական լինելով, Լոնտոնի խորհրդարանին անդամակցելու հետամուտ եղաւ, բայց չյաջողեցաւ։ 1875 ին Մէյթի գաւառին ընտրողք փառաւորապէս ընտրեցին զինք։ Յօրէ անտի Պ. Փառնէլ չէ դադրած Անդլիոյ Երեսփ. ժողովոյն անդամ լինելէ։

Յառաջքան Պ. Փառնէլ իռլանտական խնդիրը կը քննար։ Փառնէլ կեանք տուաւ անոր։ Իռլանտայի խորհրդարանական կուսակցութիւն, որ հազիւ 30 – 40 երեսփոխանէ կը բաղկանար տկար և անկազմ վիճակի մէջ, հասցուց մինչեւ 90 երեսփոխաններէ կազմեալ ազդեցիկ, գործօն, միասիրտ, հոծ կուսակցութեան մը, որ աւելի քան 650 երեսփոխաններէ կազմեալ ժողովոյ մը մէջ շատ անգամ վճռական դեր կատարած է։

1879 օգոստ. ին հիմնեցաւ Իռլանտայի ազգային դաշնակցութիւն կոչուած մարմինն ընդ տնօրէնութեամբ Պ. Փառնէլի, որ այն օրէն ի վեր պարզ կուսակցապետ մը չէ, այլ՝ ինչպէս կ'ըսէ բովանդակ իռլանտացի ժողովուրդն՝ կերպիւ իւրք իրենց ազգապետն է։

Ի սկզբան, իռլանտական կուսակցութիւնը գործողութեան մէկ միջոց միայն ունէր, խորհրդարանական աշխատութեանց արդելք յարուցանել։ Զէ մոռցուած թէ Պ. Փառնէլ՝ հակիռլանտական առաջարկի մ'ընդունելութեան ընդդիմանալով՝ այնպէս ըրաւ որ Երեսփ. ժողովոյ մէկ նիստը մինչև 40 ժամ տեւեց։ Կը յիշուի նաեւ իւր յաղթական արշաւանքն ի Միացեալ Նահանգս 1879ին, երբ ամերիկացի կաթոլիկներն, յորդորանօք Մաք Ֆիլոսքի կարդինալին, եռանդնալից ընդունելութիւն մ'ըրին բողոքական գործիչին։ որովհետեւ Պ. Փառնէլ, կաթոլիկ ազգի մը խորհրդարանական ներկայացուցիչն ու պետն, բողոքական է։ Ինչպէս երբեմն Լաֆայէթ և Քոշուլթ, մին Ֆրանսացի, միւսը մաճառ դիւցազն, 1879ին ալ Պ. Փառնէլ Ուաշինկթընի Խորհրդարանն հրաւիրուելու ազդարարն պատուոյն արժանացաւ։

Լորտ Պիքընսֆիլտի նախարարութեան օրով ծայրագոյն կորովով վարեցին ետեւ իռլանտական կուսակցութիւնն, 1880ին Պ. Փառնէլ առաջին յաջողութիւն մ'ունեցաւ, երբ տապալեցաւ պահպանողական նախարարութիւն, և երկրորդ անգամ նախարարապետ եղաւ Պ. Կլատսթոն։ Բոլանդակ Իռլանտա խնդութեամբ հետեւեցաւ Պ. Փառնէլի, որ քանի մը տարիէ միանգամայն ընտրուելով, Քորք քաղաքին երեսփոխանութիւնն ընտրեց, և տասն մէկ տարիէ հետէ նոյն պաշտօնը կը վարէ, քանիցս վերընտրուած լինելով։

* * *

Որոշ միտքէն կ'անցնէր թէ Պ. Կլատսթոն, իւր երկրորդ նախարարութեան հնդամեայ տեւողութեան միջոցին Փառնէլեան կուսակցութեան դէմ մաքառելէն և Նոր Լոյ Պ. Փառնէլ և Էրբ Էլեփոսոր ազգայնիները բանտ դնել տալէ ետեւ, դար պիտի օր մը յորում Պ. Փառնէլի հետ դաշնակից պիտի լինէր։ Պ. Փառնէլ 1880 նոյմ. ին բանտարկեցաւ իբրև անդամ հողային դաշնակցութեան։ Յետոյ Երեսփ. ժողովոյ մէջ մեծ աղմուկ յարոյց, և 1881 փետր. ամսուն ժողովէն արտաքսեցաւ իւր 34 պաշտօնակցաց հետ, վերստին ձերբակալեցաւ և բանտարկեցաւ 1881 հոկտ. ին, և 1882 մայիս ամսուն ետեւ արձակեցաւ։ Այս ամեն խստութիւնք՝ իւր ժողովրդականութիւնն աւելցնելու միայն նպաստեցին։ Իռլանտայի քսան քաղաքներ իրենց պատուոյ քաղաքացի ընտրեցին զինք։ Տըպլինի քաղաքային պալատան մէջ արքայական պատուովք ընդունուեցաւ։

Տեսնելով որ կարելի չէ խստութեամբ խաղաղացնել, Պ. Կլատսթոն իւր երրորդ անգամի նախարարապետութեան միջոցին հաշտարար քաղաքականութիւն մը սկսաւ, աջ կարկառեց առ Պ. Փառնէլ, և Իռլանտայի ինքնօրինութեան սկզբունքն ընդունեց։ Բայց Պ. Կլատսթոնի չափ նախապաշարումներէ զերծ չգտնուող, Ծերունի ազատական կուսակցապետին չափ բաց և դիւրաթեք միտք չունեցող Ազատականք ոմանք համամիտ չգտնուեցան Պ. Կլատսթոնի, և Լորտ Հարթինթընի և Պ. Չեմբրլէյնի առաջնորդութեամբ իրը ութսուն երեսփոխաններ բաժնուելով, կազմեցին Միութենական կուսակցութիւն, որ պահպանողական կուսակցութեան հետ դաշնակցեցաւ, Պ. Կլատսթոնի իռլանտական ինքնօրինութեան ծրագիրն ի պարտութիւն մատնելու համար, ինչպէս որ ալ եղաւ, և Պ. Կլատսթոն երրորդ անգամ տապալելով նախարարապետական պաշտօնէն, յաջորդեց Լորտ Սալզպըրիի, 1886ին։

«Բոյր կղզւոյն» մէջ Փառնէլեան ծայրայեղութիւնները զսպելու և ազարակատէրներն և դատական-ու վարչական մարմինները պաշտպանելու համար, Լորտ Սալզպըրիի նախարարութիւնը պատժական բացառիկ օրէնք մը հաստատելու պէտքն զգաց, և մինչ կարծիքները բաժնուած էին այս օրէնքին պիտանութեան և բանաւորութեան վրայ, թաղմ կարգ մը սրատյոյզ հրատարակութիւններ ըրաւ, որք մեծ զէնք եղան կառավարութեան ձեռաց մէջ, և հոգբաղդս սատարեցին այն օրէնքին քուէարկման։ Կ'ակնարկենք Փառնէլեանութիւն և Ոչբարեսիրութիւն խորագրով թերթի հռչակաւոր յայտնութիւններն։ Իռլանտացի նախկին գործաւոր մը, որ հոգւով ու մարմնով նեռուած էր Փառնէլեան ծայրայեղութեանց մէջ, նոյն իսկ կուսակցապետին հրապարակաւ պախարակած ոճրագործական ծայրայեղութեանց մասնակից դանուած էր, այսինքն՝ Փիկօթ, ո՛և է պատճառաւ Փառնէլի դէմ դարձած, մատնիչի դեր ուզեց կատարել շահադէտ նպատակաւ մը, և դնաց ոսկւոյ գնով թերթի վաճառեց իրը թէ Փառնէլի նամակներն, որոնք ապացուցանել կ'ուզուէր թէ հրապարակաւ ոճրագործութիւնները պախարակող իռլանտացի կուսակցապետն իրօք ձեռքի տակէ կը քաջալերէր զանս։ Թերթի հրաժարեցուցեալ տնօրէնն և հանդուցեալ մատակարարը խորհեցան թէ լաւագոյն գաղտնիք մը ի հրապարակ չէին կրնար նետել թէ՝ թերթի նիւթական յաջողութեան համար և թէ ի յաջողութիւն պահպանողական քաղաքականութեան ի մասին Իռլանտայի։ Քանի մը հազար ոսկի վճարելով դնեցին այս թղթոյն, հրատարակեցին, խորհրդածութիւններ ըրին, և ա՛ն ատիճան ապահովութիւն ցոյց տուին այս թղթոյն վաւերականութեան վրայ որ պահպանողական նախարարութիւնն, յուսալով թէ դատական քննութեամբ մը ոտնդրուի Փառնէլի մեղսակցութիւնն եւ իռլանտական կուսակցութեան հետ կլատսթոնեան կուսակցութիւնն եւս խայտառակուի, դատական քննիչ յանձնաժողով մը կարգեց, որ տարի մը զբաղեցաւ, 128 նիստեր ըրաւ, իբր 500 վկայներ լսեց, և վերջապէս իւր տեղեկագիրն հրատարակեց, որով յայտնուեցաւ թէ Փիկօթ խաբած էր զԹայմս, հռչակաւոր թղթերը կեղծէին, Փառնէլ չէր քաջալերած, չէր արդարացուցած Ֆէնիքս Փարքի ոճրագործները։ Փիկօթ ինքնասպան եղաւ Սպանիոյ մէջ, ուր ապաստանած էր անդլիական արդարութեան երեսէն։ Եւ թէպէտ միւս երկրորդական կէտերուն մէջ յանձնաժողովն իրաւունք տուած լինի Թայմսի, բայց այն երկարատեւ քննութենէն Փառնէլ ճերմակ երես ելաւ ըստ բաւականի։

Բայց ի՞նչ օգուտ։ Ծովէն ազատելէ ետեւ գետի մէջ կ'ընկղմի ահա։ Ո՛չ թէ ճշդիւ գետի մէջ, այլ հեշտութեան գրկին մէջ։ Դեռ մի քանի շաբաթ յառաջ ազատական կուսակցութիւնն յուսալից վիճակի մէջ կ'երեւէր, եւ պահպանողական նախարարութիւնն օր ըստ օրէ կը տկարանար։ Բայց քաղաքական կացութիւնն ո՛րչափ փոխուեցաւ։ Այս անգամ կոմուհին խնացաւ դրան գոցուած ատեն փակաքին հանած ժը-խորը։ Գլուխը դարձուց աչխուժիւ և խըռովեալ նայուածքներ նետեց իւր շուրջը։ Բայց տեսնելով որ մարդ չկար և լռութիւնն ալ կատարեալ ըլլալով,

—Ականջիս եկեր է այդ ձայնն, ըսաւ ինքնին։

Ոտքի ելաւ, մօտեցաւ անկողնոյն, եւ սկսաւ նորէն հիացմամբ դիտել այն գեղեցիկ աղջիկն որ կը քնանար։

Միեւնոյն ատեն միտքը կը բերէր իր բոլոր կեանքն և յիշատակները զինքն անցեալն մէջ կը փոխադրէին։ Կը տեսնէր զինքն իր հօրեղբօրը, Նուաստմանի գնդապետն տունն, երբ ինքն ալ, մանկամարդ աղջիկ, իր սենեկին մէջ կը քնանար սպիտակ վարագոյրներու տակ, անմեղութեան անդորր քունովը։ կը տեսնէր զինքը Մանրէբուռէի մարքիզուհւոյն տունն, որ իրեն հետ բարեկամացած էր, Պուէսիօն դղեակին մեծ սրահին մէջ, բազմաթիւ ընդդեակին մեծ սրահին մէջ, բազմաթիւ ընկերութեամբ մը շրջապատուած։ Այդ օրը, դաշնակին վրայ կ'ածէր և կ'երգէր միանգամայն ռօմանս մը որուն բոլոր բառերը միտքը կուգային։ Ցանկարծ, ծանրաթարոյ մարդ մը, գրեթէ ծեր, բայց բարութեամբ լի աչքերով, և որ բարձր ազնուականութեան մը կնիքը կը կրէր, սրահը մտաւ։ Բոլ տը Լասէռ կոմն էր։ Առաջին անգամն ըլլալով կը տեսնէր զայն, բայց բուռն հաճոյք մը զգաց անոր խօսիլը լսելով։

Որպէս թէ դեռ առջի օրն եղած ըլլային այդ բառերը, կը յիշէր բոլոր անոր ըսած խօսքերն եւ այն երկայն նայուածքը զոր նայ իր վրայ արձակած էր։ Չէր մոռցած նոյնպէս այն մեծարանքներ զորս իրեն ըրած էր։

Քիչ ատենէն վերջը, ճերմակներ հագած, շղարշէ երկայն քղով մը պատուած, ճակատը նարնջենւոյ ծաղկանց պսակով պսկնուած, կոմսին քով ծնրադրած էր, Վօքէօքի եկեղեցւոյն մեծ խորանին առջեւ։ Ուրարը վիդն անցուցած քահանայ մը, ալեւոր ծերունի, կ'օրհնէր զիրենք։ Կոմսն իր մատը կը դներ ամուսնական մատանին։ Ի՞նչ եղած էր այդ նշանը։ Այլ եւս իրաւունք չունենալով զայն կրելու, հանած էր իր մատէն և ուրիշ մանր մուրը առարկայներու տակ արկղի մը մէջ պահած էր։

Իր կեանքին մէջ հետք մը ձգող բոլոր դէպքերն հետզհետէ միտքը կուգային։

Շարունակելով իր յիշատակներն արթնցնել, կը տեսնէր զինքը Բարիզ հասած և Լասէռի ապարանքն հաստատուած։ Երիտասարդ էր և գեղեցիկ։ փառաւոր ապագայի մը լոյն, դիւրին ու ծաղկալից ճամբան կը բացուէր իր առջեւ։ կը սիրուէր, հարուստ էր և երջանիկ... Բարիզեան սրահներուն մէջ ասողի մը պէս կը շողար։ ամենքը կը գովէին զինքը։ կը սքանչանային իր վրայ, կը պաշտէին զինքը, և ամենէն ազնուական ու ամենէն գեղեցիկ կիներն իր երջանկութեան վրայ կը նախանձէին։ Կատարեալ եղած չէ՞ր այդ երջանկութիւնն երբ ծնունդ տուած էր աղջկան մը զոր Լիւսի կոչած էին։ Իր յուզման մէջ կը թուէր իրեն թէ նորածագ մայրական սիրոյն առաջին տրոփիւնները կը զգար վերստին։

(Շարունակելի)

Պ. ՓԱՍԹԷՕՌԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԷՊ. ԲՈՒԹԻ ԳԻՒՏԻՆ ՎՐԱՑ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ Պ. ՏԸ ՊԼՈՎԻՑԻ Պ. ՓԱՍԹԷՕՌԻ ՀԵՏ

Թաղմին փարիզեան քաղաքթուն թղթակիցը Պ. տը Պլովից կ'իմանայ թէ Փասթէօռեան հաստատութեան Փրոֆէսորք Տքթ. Բոխի հետ մի և նոյն ժամանակ զննութիւն կը կատարեն հիւծախտի վրայ, և իրենց եզրակացութիւնքն կը տարբերին Տքթ. Բոխի եզրակացութենէն։ Զայս ստուգելու համար կ'երթայ կը տեսնէ Պ. Փասթէօռ։

—«Ճշմարիտ է թէ, կը պատասխանէ Ֆրանսացի աշխարհահռչակ գիտնականը, մեր հաստատութեան մէջ հիւծախտի վրայ զննութիւնք և փորձարկութիւնք կը կատարին։ Բայց այս աշխատութիւնքն մեր հաստատութեան միայն յատուկ չեն։ հիմակ ամեն գիտնական աշխատանոցի մէջ կը կատարին։ որովհետեւ այս է օրուան խնդիրը։ Մեր հաստատութենէ երկու անձինք, Տոքթորք Ռու և Մենչիքով, մի քանի շաբաթէ ի վեր յատկապէս կը քննեն թոքախտի միկրոբը։ Բայց որովհետեւ այս երկու անձանց կատարեալ գաղտնապահութեան տեղեակ եմ, կը զարմանամ թէ ինչպէս խնացուեր է։

—«Սոսոյզ է թէ այդ երկուց գիտնականաց փորձերն յառաջ բերած են հիւծախտին առաջքն առնող դեղ մը և ո՛չ թէ հիւծախտը դարմանող դեղ մը՝ նման Տքթ. Բոխի դեղին։»

Վայրկեան մը վարանելէ յետոյ, Պ. Փասթէօռ կը պատասխանէ.

—Այո՛, այդ է իրենց զննութեանց ընդհանուր միտումը։ Բայց ներեցէք որ շատ զգուշութեամբ խօսիմ ձեռք բերուած արդեանց վրայ։ Այսօր չափազանց հակասութիւն մը կայ հասարակութեան հետաքրքրութիւնը գոհացնելու։ Գիւտ մը իբրեւ կատարեալ իրողութիւն ծանուցանող գիտնականին վրայ անհուն պատասխանատուութիւն կը ծանրանայ։ Կրկնակի փորձերով գիտին ճշմարտութիւնը չստուգել դուռ կը բանայ ադետալի անյաջողութեան։ Մենք առ այժմ կը զննուենք, և կը յուսանք գտնել։ Ուրիշ բան չեմ կրնար ըսել ձեզ։ Թերեւս մի քանի օրէն, մի քանի ամիսէն կամ տարիներ ետքը, չդիտենք ե՛րբ։ բայց լաւ չկշռուած դաղափար մը չպիտի յայտնենք։ Իմ պաշտօնակից Տքթ. Բոխի նկատմամբ տեսա՛ք այս ծայրայեղ հրատարակութիւն ո՛րչափ անպատեհ է։ Իւր զննութիւնները չաւարտած, կտոր կտոր կը խլեն իրմէ իւր դաղտնիք, և հետեւանքն այն է որ առաջին եռանդեան յեղաշրջում մը կը յաջորդէ։»

—«Իրօք այդպէ՞ս է Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ։»

—«Այո՛, Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ և նոյն իսկ Գերմանիոյ հիւանդանոցներուն մէջ յեղաշրջում մը կ'երեւի։ Տքթ. Բոխ շատ կարեւոր գիւտ մ'ըրաւ, բայց գիւտին ընդարձակ

—)(95)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ
ԽԵԼԱԳԱՐԸ
ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ
ԹՇՆԱՄԻՆ

Բաւական ատեն անշարժ կենալէ վերջը, ականջը տնկած, մտիկ ընելով, ինչպէս ըսինք, և ձայն մը չլսելով, մտածեց թէ կոմսը սրահէն դուրս ելած էր իրմէ անմիջապէս ետքը և իր սենեակը գացած էր։

Այն ատեն շող մը փայլեցաւ իր աչքերուն մէջ, և իր դէմքն անպատում գոհոյց արտայայտութիւն մը ստացաւ։

—Աղի՛կս, աղի՛կս, մրմնջեցաւ ձայնով։ Ա՜հ, չեմ ուզեր պառկիլ իր հրեշտակի ճակտին վրայ համբոյր մը չդրած։

Աչտանկն առաւ, որուն մոմը դեռ կը վառէր, և թռչնոյ մը պէս թեթեւ, հազիւ թէ տախտակամածին վրայ ոտքերը կոխելով, յառաջացաւ դէպ իր սենեկին խորը։

Կամաց մը բացաւ պատին մէջ գտնուած դուռն մի և մտաւ դահլիճ մը մէջ որ Օռօռի սենեակն իրենէն կը բաժնէր։ Արագաբայլ անցաւ անկից, կարծես դեռ-ոսկի ու կապուտակ թեւերով քաղցր երազներէն որք գիշերը կը թռչտին մատաղ աղջկանց սնարին շուրջը, վասն զի իր կիսովին բացուած վարդագոյն շրթներուն վրայ, որոնց ետեւը կը փայլէր իր ճերմակ ակռաներուն կիտուածը, զմայլելի ժպիտ մը կը նկարուէր։ Անշուշտ երազին պէտք էր նոյնպէս վերադրել ոբնգանց ու փակ արտեւանանց այն աննշմարելի սարսուռը։ Արդէն, իր գեղեցիկ ճակտին վրայ ճառագայթումը կար այն ուրախութեան որով քնացած էր։ Թեւերէն մին, կիսամերկ, վերմակին տակէն դուրս ելած, կը կախուէր անկողնոյն եզերքէն վար։ միւսը, չնորհալից կերպով ծռած, ձեռքը գլխուն դրած էր, որպէս թէ զայն վեր բռնելու համար։

Անո՛ւշ պատկեր։ Այդ սիրուն գլուխը, զոր թաքուն նշոյլ մը կը լուսաւորէր, ճերմակ յատակին վրայ դուրս կը ցայտէր, մետաքսին փողփողմանց մէջտեղը, հին ֆոֆի մը պէս։ Խէպլիսթ Ռաֆայէլն իր անմահ կոյսերէն միոյն այդ գլուխը պիտի տար։

Մայրն, ուրախութեամբ և հպարտութեամբ սարսռալով, հիանալով իր աղջկան վրայ, յափշտակութեան մէջ ինկած էր։ Վախնալով զայն արթնցնելէ, չունչը կը բռնէր և չէր համարձակեր շարժում մը ընել։

Սակայն վայրկեան մը վերջը ծունկերն յանկարծ կթռտեցան։ Ծունր դրաւ անկողնոյն առջեւ, ձեռքերը միացուց և արցունքով լեցուած աչքերն երկինք վերցուցնելով, սկսաւ աղօթել։ Ջերմեռա՛նդ աղօթք, երդ երախտագիտութեան որ կը բարձրանար առ Աստուած։

Քիչ մը առաջուան պատկերը կը փոխէր իր երեւոյթն և արտայայտութիւնն, որպէս թէ ներշնչեալ վարպետի մը վրձնոյն տակ, և սրտաշարժ գոյն մը կ'առնէր։ Ամբողջ բանաստեղծութիւն մըն էր այն։

Բայց այդ հիանալի պատկերը դեռ կատարեալ չէր։

Ցանկարծ, դուռ մը բացուեցաւ և օ. թոց մը վեր առնուեցաւ, այնչափ մեղմիւ որ իր աղօթից մէջ խորասուզուած մայրը չլսեց։ Լասէռի կոմսը սենեակը մտաւ։ Ի տես կոմսուհւոյն որ գետինն ինկած, կ'աղօթէր իր քնացող աղջկանը քով, կանգ առաւ և շուարած, անշարժ մնաց։ Անդամ մըն ալ յուզուած զգաց ինքզինքը մինչեւ սրտին խորը։

Հայրն ալ, մօրը պէս, չէր ուզած պառկիլ իր պաշտելի զաւկին քաղցր դէմքին վրայ նայուածք մը չնետած։ Չէր յուսար կոմսուհին գտնել այդ սենեկին մէջ ուր ինք առաջին անգամ ըլլալով կը մտնէր։

—Օ՜ն, ըսաւ մտքէն, լաւ ըրի որ անգութ չմնացի։

Վայրկեան մը, տարտամ, մէկ մը աղջկան նայեցաւ մէկ մը մօրը։

—Ի՞նչ ընեմ հիմա, ըսաւ ինքնիրեն։

Ցառաջանա՞ր, մօրն աղօթքը վրդովէր, ու թերեւս Օռօռն ալ արթնցնէր։

—Ոչ, ըսաւ, թողում զիրենք։ հոս աւելի մօրը տեղն է քան իմս։

Նորէն վեր առաւ օթոցն և անոր ետեւ անհետացաւ։

Այս անգամ կոմսուհին խնացաւ դրան գոցուած ատեն փակաքին հանած ժը-խորը։ Գլուխը դարձուց աչխուժիւ և խըռովեալ նայուածքներ նետեց իւր շուրջը։ Բայց տեսնելով որ մարդ չկար և լռութիւնն ալ կատարեալ ըլլալով,

—Ականջիս եկեր է այդ ձայնն, ըսաւ ինքնին։

Ոտքի ելաւ, մօտեցաւ անկողնոյն, եւ սկսաւ նորէն հիացմամբ դիտել այն գեղեցիկ աղջիկն որ կը քնանար։

Միեւնոյն ատեն միտքը կը բերէր իր բոլոր կեանքն և յիշատակները զինքն անցեալն մէջ կը փոխադրէին։ Կը տեսնէր զինքն իր հօրեղբօրը, Նուաստմանի գնդապետն տունն, երբ ինքն ալ, մանկամարդ աղջիկ, իր սենեկին մէջ կը քնանար սպիտակ վարագոյրներու տակ, անմեղութեան անդորր քունովը։ կը տեսնէր զինքը Մանրէբուռէի մարքիզուհւոյն տունն, որ իրեն հետ բարեկամացած էր, Պուէսիօն դղեակին մեծ սրահին մէջ, բազմաթիւ ընկերութեամբ մը շրջապատուած։ Այդ օրը, դաշնակին վրայ կ'ածէր և կ'երգէր միանգամայն ռօմանս մը որուն բոլոր բառերը միտքը կուգային։ Ցանկարծ, ծանրաթարոյ մարդ մը, գրեթէ ծեր, բայց բարութեամբ լի աչքերով, և որ բարձր ազնուականութեան մը կնիքը կը կրէր, սրահը մտաւ։ Բոլ տը Լասէռ կոմն էր։ Առաջին անգամն ըլլալով կը տեսնէր զայն, բայց բուռն հաճոյք մը զգաց անոր խօսիլը լսելով։

Որպէս թէ դեռ առջի օրն եղած ըլլային այդ բառերը, կը յիշէր բոլոր անոր

կութեան վրայ ինքն իսկ անստոյգ է։ Ցայս վայր ո՛չ իսկ արտաքին այտուցախտի (lupus) վաւերական բուժում մը տեսնուեցաւ։ Տքթ. Պերկման տեսաւ որ արտաքին այտուցախտէ ապաքինեալ կարծուած և արձակուած մարդ մը 15 օր ետքն ետ եկած է ծանր կրկնութեամբ մը իւր հիւծախտային վերքին։ Նաեւ, դեղին հետեւանաց մասին իրական ստուգութիւն չկայ։ Այս դեղ անլուր սաստկութիւն մ'ունի, և ահռելի հակադրութիւններ յառաջ կը բերէ։ Ո՛չ մէկ իժի թոյնն, այնքան փոքրաքանակ տրուելով (մէկ հազարորդ-ակրամի երկուտասներորդ մասն), կրնար այնպիսի արդիւնք յառաջ բերել։ Այս սաստիկ դեղ կրնայ պատճառել կաղմական այնպիսի խանգարումներ որոց հետեւանքն ո՛չ ոք կրնայ դուշակել։ Երիկամանց վրայ մանաւանդ շատ կ'ազդէ այս դեղ։ Անարդար կը լինէր զՏքթ. Քոխ պատասխանատու բռնել այսպիսի անակնկալ հետեւանաց համար։ բայց ի՞նչ ըսենք դերման կառավարութեան որ դեղին գաղտնիքն իրեն կը վերապահէ, և առեւտրական ձեռնարկութեան մը կը դարձնէ զայն։ Այսպիսի ընթացք մը ո՞չ ապաքէն հակառակ է բուն գիտական ուղղութեան։

«Ինչ որ ալ պատահի, ապահով եղիք թէ Ֆրանսական Միկրոբաբանական Վարժարանն այդպիսի ընթացքի մը չպիտի հետեւի։ Ցորչափ այս Վարժարանին գինութեանց արդիւնք անորոշ են, լուռ պիտի մնանք։ Երբ կէս մ'իսկ որոշ հաստատուի, իրողութիւնն անմիջապէս պիտի ղեկուցանենք մեր Բժշկական Ակադեմիային։»

Պ. Փասթէօր քաջառողջ է այժմ, անցուցած լինելով մանկի անդամալուծութեան տագնապն, որ պահ մը երկիւղ ձգեց հասարակութեան մէջ։ Միայն թէ նոյն հիւանդութեան իբրեւ հետեւանք, Պ. Փասթէօր հիմա կամաց կը խօսի, մինչ յառաջ արագախօս էր յոյժ։

ԱՆԳԼԻԱՅԻՌ Ց'ԱՔՐԻԿԼ

Նոր լուրեր կը ծանուցանեն թէ Լոնտոնի և Լիսպոնի կառավարութեանց համաձայնութեան հակառակ, ի Մոզամպիք փորթուկէզ պաշտօնակալք անգլիական ընկերութեան իշխանութեան ներքեւ գտնուող ցեղերու վրայ յարձակեր են, և Անգլիացւոց և Փորթուկէզներու մէջ կռիւներ տեղի ունեցեր են։

Ի ՎԻԵՆՆԱ

Վիեննայի առողջապահական բարձրագոյն խորհուրդը ծանոյց պետական և գիտական հիւանդանոցներու վարչութեանց թէ Քոխեան դեղին բաւական քանակութեամբ եկած է Վիեննա, որով ներքին և արտաքին հիւծախտի բռնուած անձինք կրնան յետայսորիկ ան նոր դեղով դարմանուիլ։

Քանի մը հիւանդանոցներու մէջ, նոր դեղին անխտիր կիրառութիւնն սրդէն սկսած է։

ՁՕՐԱՎԱՐ ՍԷԼԻՎԷՐՍԹՈՎ

Ի Փարիզ սպանեալ Սէլիվէրսթով զօրավար 2,180,000 Ֆրանքի կտակ մը թողած է կրօնական և բարեգործական նպատակներու։ Նշանակելի է մանաւանդ 1,200,000 Ֆր-ի կտակը Փէնցա քաղաքին, որոյ կառավարիչն եղած է, գծագրութեան դպրոցի մը հաստատման համար, որ Սէլիվէրսթովեան վարժարան պիտի անուանի։ 800 000 Ֆր. յատկացուցած է աղքատիկ մանկանց վարժարանի մը և ծեր գործաւորաց ապաստանարանի մը հաստատման համար իւր Ռուէնցովոյի հողերուն վրայ։ Ան։

ԱՖՐԻԿԱՅԻ ԼՈՒՐԵՐ

Վսեմ. Մաքսուս Սիմն պէյ եւ Վսեմ. Աբիկ էֆէնտի Ունճեան երէկ ևս Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ և յետոյ Մաքրիզիւզ երթալով տեսակցութիւն մը ունեցան Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

Վսեմ. Սիմն պէյ և Վսեմ. Աբիկ էֆէնտի Մաքրիզիւզէն երնեկով Բ. Դուռը դարձան և Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հաղորդեցին՝ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր հետ իրենց ունեցած տեսակցութեան արդիւնքը։

Ռօտսթոյի այցելու հովիւ Դեր. Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքեան, որ շաբաթէ մը հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուի, երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ. Ներքին գործոց նախարար Միւնիր փաշայի հետ և Ն. Վսեմութիւնէն արտօնութիւն խնդրեց՝ Հայրապետի մէջ հայկական եկեղեցւոյ մը շինութեան համար։ Միւնիր փաշա սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ Հմայեակ Սրբազանին և յանձնարարեց իւր խորհրդական Բէ. շիտ պէյին՝ պէտք եղածն ի գործ դրնել ի գոհացումն Ն. Գերապատուութեան և Հայրապետի աղգայնոց խնդրանաց։

Հայրապետ դաւառակը կը գտնուի Մալկարայի և Զօրլուի մէջտեղ և Ռօտսթոյի կառավարչութեան իրաւասութեան ենթարկեալ է։

1860ի ԺՈՂՈՎԱԿԱՆՔ

Երէկի Աբե-Լէյին մէջ, Աղաթոն Մկրտիչ էֆէնտիի վրայ խօսուելով, տպագրական սխալմամբ մ'ըսուած էր թէ հանգուցեալն Ատենապետն էր առաջին Բաղաքական Ժողովոյն, մինչ պէտք էր կարդալ Ատենադպիրն։

Աւասիկ ամբողջ ցուցակն անդամոց 1860ին կազմեալ առաջին Բաղաքական Ժողովոյ, բաղկացեալ 20 անդամներէ։

Գրիգոր էֆէնտի Մարկոսեան, ատենապետ։

Մինաս էֆէնտի Մինասեան, դեր-ատենապետ։

Մկրտիչ աղա Աղաթոնեան, ատենադպիր։

Յարութիւն աղա Սարուխանեան, դեր-ատենադպիր։

Ալթունտիւրրի էֆէնտի

Ասապա աղա Համբարձումեան

Գէորգ պէյ Երամեան

Եաղուպ էֆէնտի Եաղուպեան

Մանուէլ աղա Նէվրուզեան

Միրիման ամիրա Փափազեան

Մհտ. Մկրտիչ էֆ. Ֆրէնկեան

Յակոբ աղա Մուսայանեան

Յակոբիկ » Նորատունկեան

Յովհաննէս » Այվազեան

Յովհաննէս » Մարտիրոսեան

Յովհաննէս պէյ Տատեան

Պողոս աղա Օտեան

Սահակ էֆէնտի Ապրոյեան։

Սիմոնիկ աղա Նորատունկեան

Վարդերես » Մխսաքեան

Յէյտարոյն արքարոյ օրենսդրութիւնք եղէջ։

Այս ժողովոյ կազմութեան եղանակին, արարքներուն և այլ հանգամանքներուն վրայ հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի Պատմութիւնը, Գլուխ Դ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Վանայ Նահանգին Մէջթուպճի Հասան Վէֆիզ էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Սէլանիկի Նահանգին Եէնիճէ Վարատա Ապատ գիւղամբին երեւելիներէն Սալիհ պէյի և և Պաղատոյի նահանգին Տէֆթէրը Խազանիի նորընտիր տնօրէն Իպրահիմ Հաղդը էֆէնտիի։

— —

Զորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Վենետիկի օսմանեան պատուակալ հիւպատոս և քանչելեր Պ. Ֆրանչէսքոնի։

— —

ՀԱՑ ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼՔ

Թէև կը կարծուէր թէ՝ իբրեւ յեղափոխական մանախուզմէն նախագահ, ամբաստանեալ ռուսցի Յակոբ Վարդ Պատրիարքի և նոյն մանախուզմի անդամներէն Ռուսանոզ Գրիգորի, Զատրրճեան Մկրտչի, Տոքթորեան Պաղտասարի, Մազմանեան Գրիգորի, Բիւբէլեան Պողոսի, Զավիկեան Սեդրաքի, Մոմճեան Մարգարի, Պաղպանեան Նիկողոսի ու թղթատարաստան ցրուիչներէն Արմենակի դատն երէկ տեղի պիտի ունենար Եղեռնադատ ատեանին առջեւ, սակայն այս աւուր Թուրէք կը ծանուցանէ թէ այդ դատ տասը-տասն և հինգ օրէն պիտի սկսի։

* *

Սատրէք կ'իմանայ թէ Սկիւտարի մէջ լեզուի ուսուցիչ Թուրճիա անուն անձին և իւր ընկերոջ տան մէջ ընկերութեան մը պայմանագիրն ու ինչ ինչ վնասակար թուղթեր գտնուած և ասոնց հայ յեղափոխական մանախուզմբին անդամ ըլլալը հակցուելով ձերբակալուած և նախնական հարցաքննութիւնները կատարուած են, որոց տեղեկագիրն ի մօտոյ պիտի յանձնուի Դատական ճիւղին։

ՏՕՏԵԱՆ ՎԱՀՐԱՄ ՊԷՑ

Սատրէք կ'իմանայ թէ Վահրամ պէյ ի մօտոյ պիտի դատուի և թէ իւր իրաւոյց պաշտպանութեան համար փոխանորդ կարգուած է փաստաբան Թընկըր Սիմոն էֆէնտի։

— —

ԳՕԻԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տպագրական Տեսչութիւնը հետեւեալն հրատարակած է այս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ։

Կարինէն, Քարբերդէն, Տրապիզոնէն, Էնկիւրիէն և Բաղէշէն Նոյեմբեր 23ու 24 թուականներով եկած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ այդ նահանգաց մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

* *

Մէ-էլ-Էֆէր կ'իմանայ թէ կայս. Իրատէ մը արտօնած է գործադրել, Մ'նոյ Վարթօ գաւառակի Աքքուշար գիւղին մէջ ոստիկան-զինուորաց բընակութեան յատուկ պահականոցի մը ինորոյ կառուցման համար տրուած որոշումը։

— —

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Այս աւուր Թարէխ կ'արտատպէ Տեպրի մէջ հրատարակեալ հետեւեալ նամակն որ Կ. Պոլսէն ուղղուած է իրեն 6 դեկտ. (Ն. Տ.) Թուականաւ։

Անցեալ շաբթու գրած էի թէ իբրեւ յեղափոխական ամբաստանեալ ռուսցի Պատրիարքի անուն անձը ձերբակալուած է և պիտի դատուի։ Այս դատին մէջ Նոր բան մը տեսնել անյուսալի է, որովհետեւ հայկական խնդիր ըսուածը դոյութիւն առած է այն տեսակ մարդոց երեւակայութեանը մէջ, որք միայն նպատակ ունին պըղտոր ջուրի մէջ ձուկ որսալ։

Այս այնչափ ճշմարիտ է որ Դ-ը-նոյ անգլիական հիւպատոս Պ. Քլիֆորտ-Լոյտ, որ անգլիական դեսպան Սըր Ո. Հուայթի կողմէ Կ. Պոլիս կոչուած էր, և մեկ քանի օրէ ի վեր աստ ժամանած է, կըհաստատէ թէ Փոքր Ասիոյ վիճակին նկատմամբ օտար լրագրաց ոմանց հրատարակութիւնք բոլորովին սուտ են և չափազանցեալ, և թէ կայս. նահանգաց մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

Պ. Քլիֆորտ-Լոյտ թէև չըսեր որ բնաւ ոճիր մը չգործուիր, սակայն կը յայտարարէ թէ գործուած ոճիրներն այն տեսակ բաներ են որք ամեն օր կը պատահին ամենեն քաղաքակրթեալ երկիրներու մէջ իսկ։ Պ. Քլիֆորտ-Լոյտ կը յարէ նաեւ որ, եթէ Սկովտիոյ լրագրները կարդացուին, լրագրաց ոմանց մէջ եղած հրատարակութեանց նման չատ մը դէպքեր պիտի տեսնուին անոնց մէջ։

— —

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Ըստ տեղեկութեանց Սոֆոէի, Ցունաց Պատրիարքարանի առանձնաշնորհմանց խնդիրը բարւոք կարգադրութեան մը յանգած ըլլալուն առթիւ՝ յիշեալ Պատրիարքարանն երէկ շնորհակալութեան գիր մը պատրաստած է որ այսօր Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին պիտի մատուցուի։

— —

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐՔ

Թարէխ իւր այս աւուր խմբագրականաւ կըսէ թէ Ցունաստանի լրագիրք այս օրերս դարձեալ սկսեր են յարձակիլ օսմանեան կառավարութեան դէմ։ Բուրք թերթն հերքելէ յետոյ հելլենական մամլոյն ինչ ինչ հրատարակութիւններն, ի միջի այլոց օսմանեան բանտերու մէջ մարդ կորսուած ըլլալու լուրն որ բոլորովին սուտ է, կը յարէ թէ Թուրքիոյ մէջ կատարուած ամեն բան ամենուն աչքին առջեւն է, և եւրոպական Տէրութիւնք, որք Թուրքիոյ ամեն կողմերը դիւանագիտական պաշտօնեաներ ունին, կրնան ամեն ատեն և ամեն պարագայի մէջ իրաց վիճակին վրայ քննութիւններ կատարել։

Թարէխ աւարտելով իւր խօսքը, կոչումի կընէ հելլենական մամլոյն, որ փոխանակ թշնամական հրատարակութիւններով երկու սահմանակից ազգերու մէջ հակառակութիւն ձգելու, երկու ազգաց միջեւ համաձայնութեան ոգին աւելի ամրապնդելու աշխատի։

— —

ՊԷՆԿԱԶԻ

Կայսերական Իրատէ մը հրամայած է Պէնկազիի ծովեզերաց յարմար դատուած կէտերը թորբիտոներով սպառազինել և այս առթիւ հարկ եղած քննութիւնները կատարելու համար յատուկ յանձնաժողով մը կազմել ընդ նախագահութեամբ թորբիտոներու վարչութեան պաշտօնեաներէն գնդապետ Համիտ պէյի։

Ձերէրէէ Պահէյ ծանուցանելէ յետոյ թէ կայս. սոյն Իրատէն գործադրուելու վրայ է, շնորհակալութեան և գոհունակութեան արժանի կը դըտնէ այդ տնօրինութիւնն, որ, կը յարէ, օսմանեան սպառազինմանց ամենակարեւորներէ մին է։

— —

Ի ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ

Ռումանական կառավարութիւնը լուր առած է Սելանիկէն թէ սպանութեան փորձ մը կատարուեր է Թուրքիոյ ռումանական վարժարանաց քննիչ Պ. Աբօսթոյ Մարկարիթի վրայ։ Վլահօ-Քլիսիւրացի յոյն մը փողոցին մէջ անոր վրայ յարձակելով դաշոյնի չորս հարուած մխեր է, սակայն Պ. Մարկարիթի կրցեր է ինքզինքը պաշտպանել և վերքերն այնքան ծանր չեն։

Այս մարդ քանիցս մաղ մնացած էր որ զոհ երթար եղեռնական փորձերու, և իր քննչական պաշտօներու միջոցին, խումբ մը անձերու հսկողութեամբ կը պաշտպանուի։ Դեռ վերջերս, Պ. Մարկարիթի հաւատարիմ մէկ սպասաւորը, Մուսա անուն, որ տիրոջմէն չէր բաժնուեր բնաւ և որ երկիւղ կ'ազդէր իւր զօրութեան և քաջութեան պատճառաւ, սպաննուեցաւ յոյներու ձեռամբ։

(Լ. Հեռաս.)

— —

ՊԱՃԱՐԱԽՏ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Ըստ խնդրանաց Տր. Վուլքովիչի որ յանուն պուլկար կառավարութեան դանդատած է թէ Ադրիանուպոլսոյ իշխանութիւնք թոյլ չեն տար որ Պուլկարիայէն Կ. Պոլիս ղրկուելիք արջառք անցնին, Պուլկարիոյ մէջ կարծեցեալ պաճարախտ մը առարկելով, հրամաններ տրուած են Ադրիանուպոլսոյ իշխանութեանց՝ որպէսզի պուլկարական արջառաց ներմուծման մասին դրուած բոլոր արգելքները վերցուին։

— —

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, Հալէպի մէջ Նոյեմբեր 25ի կիրակի օրուան ժամ 10էն մինչև հետեւեալ օրուան ժամ 10 հնտախտի դէպք չէ պատահած։ Նոյեմբեր 24ին Ուրֆայի մէջ հնտախտի 4 մահեր պատահած են, Մարաշի մէջ՝ 1 և Այնթապի մէջ՝ 1։

Նոյեմբեր 25ի կիրակի օրուան ժամ 10էն մինչեւ հետեւեալ օրուան ժամ 10, Ատանայի մէջ 9 հոգի հնտախտէ բռնուած և առաջուան բռնուածներէն 2 մահեր պատահած են։ Ատանայի շրջակայից մէջ որ և է դէպք չէ պատահած։

* *

Մայրաքաղաքս հասած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ հնտախտ ծագեր է ի Սեվերէկ, Տիարպէքիրի մօտ։ Տիարպէքիրի և Քարբերդի իշխանութիւնք պէտք եղած միջոցները ձեռք առած են ախտին ծաւալումն արգիլելու համար։

— —

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Ցայտնի է թէ Տէոյչ Պանք և Վիէներ Պանք դրամատունք վերջերս ծանուցած էին կայս. կառավարութեան, թէ գնած են Արև. երկաթուղեաց շահագործման ընկերութեան բոլոր արժէթուղթերն որք Պառոն տը Հիրշի ձեռքը կը գտնուին, ինչպէս նաև Զիւրիխի մէջ ընկերութիւն մը կազմած են Արեւելեան Երկաթուղեաց Պանուամբ, որուն նպատակն է ստանալ այդ 88,000 բաժնեթուղթերն ինչպէս նաև գանձել Պառոն տը Հիրշի Արև. երկաթուղեաց շահագործման ընկերութեան վրայ ունեցած երկու պահանջքը։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն յիշեալ դրամատանց հաղորդած է կայս. կառավարութեան պատասխանն։ Ըստ տեղեկութեանց Լ. Հէրալտի, եպարքոսական պատասխանը սա է որ, առ ի չգոյէ բացորոշ տեղեկութեանց, կայս. կառավարութիւնը կը փափաքի նախ և առաջ գիտնալ թէ ի՞նչ պայմանաց մէջ կատարուած է այդ գործողութիւն։ Հետեւաբար կը յանձնարարէ յիշեալ դրամատանց որ Բ. Դրան հաղորդուին Զիւրիխի նոր Պանքային կազմական կանոնադիրն հանդերձ յարակից թուղթերով։

Ի Գուլէլի զինուորական ու բժշկական նախնական վարժարանաց չէնքն անբաւական ըլլալով աշակերտաց թուոյն, որ հազար հարիւրէ աւելի է, կայս. Իրատէ մը հրամայած է՝ տեղւոյն հիւանդանոցին մէջ գտնուած հիւանդները փոխադրել Պէյլերպէյի զինուորական հիւանդանոցը և այդ կերպիւ այդ շէնքը կցել Գուլէլիի վարժարանին։

—Հասան էֆէնտի անուն մարդ մը մեռնելու հրամայեցաւ։ Ան Հայ Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը. Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր-խան, միջնայարկ, թիւ 48, 49, 50։ 390

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը չկրող օրինակները վաւերական չեն։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

Այս գիշեր, երկրորդ անգամ ներկայանալի

ԼԱԿՄԷ (LAKMÉ)

ՀԵՌԱԳԻՐԱԼՈՒԿՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՌՆԷԼԻ ԽՆԴԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 9 դեկտ.— Ամեն լրագիրք մեծաւ կարեւորութեամբ կը յիշեն և կը չեշտեն իտալական կուսակցութեան հերձուածն, որ ծանրակշիռ նշանակութիւն ունի արդի հանգամանաց մէջ։ Մուրեթեանական լրագիրք կը կարծեն թէ այս հերձուած պիտի աւելցնէ Պ. Կլատսթոնի դժուարութիւնները։

ՕՍՄ. ՍՈՒԱՆԻ Ի ՊԵՐԼԻՆ

ՓՈՇՏԱՄ, 9.—Կայսրն հրաժեշտի ունկնդրութիւն շնորհեց տասն երեք օսմ. սպայներուն որք Բրուսիոյ բանակին մէջ ծառայելու կոչուած էին։ Հոպէ փաշա կ'ընկերանար այս սպայից։

ՀՈԼԱՆՏԱ

ԼԱ ՀԷ, 9.—Ինամակալ թագուհին երկուց ժողովոց համագումար նիստին մէջ սահմանադրական երդումն ըրաւ իբրեւ ինամակալ և պաշտպան անչափահաս թագուհւոյն Հոլոնտայի։ Ներկայիս սգոյ պաշտօնական զգեստ հագած էին։

ԱՐԿԱԾՔ ՆԱԲԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻՈՅՆ

ՊԵԼԿՐԱՏ, 9.—Նաբալի թագուհին առ Աքուփչին մատուցած յիշատակարանով կը խնդրէ որ իւր արժանապատուութեան համապատասխան կացութիւն մը տրուի իրեն, որպէս զի կարենայ իւր որդին տեսնել կիրակի օր և տօն օրեր մի քանի ժամ։ Ցիշատակարանին կցուած են կարգ մը ապացուցական պաշտօնագրեր, մանաւանդ Միլան թագաւորին, նախարարապետ Պ. Կրուիչի և փեսերպուրգի դեսպան Պ. Սիմիչի նամակները։ — կը հաւատան թէ կառավարութիւնն ի հրատարակութիւն պիտի տայ Պ. Ռիսթիչի մէկ նամակն, որով կը յանդիմանէ զթագուհին՝ խնամակալ-թագուհւոյ մը դերն ստանձնելուն և թագաւորին դատարարութիւնն ինքն ուղղել ուզելուն համար, որ հակառակ է Սերպիոյ արդի Սահմանադրութեան։—Կառավարութիւնն որոշեց թէ Աքուփչինան անձեռնհաս է միջամտելու արքայական տան գործերուն։—Կառավարական կուսակցութիւնը, նախարարութեան հետ համաձայնութեամբ, որոշեց յիշատակարանը կարդացնել Երեսփ. ժողովոյն մէջ, իբրեւ ակզբունքի խնդիր։ Ժողովն ապա դռնփակ պիտի խորհրդակցի խնդրոյն վրայ։

ԻՏԱԼԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՀՌՈՄ, 9.—Կը հաւատան թէ՝ գանձային նախարարին և հանրային շինութեանց նախարարին անհամաձայնութեան պատճառաւ՝ ի մասին ինչ ինչ ծախսից զեղչման՝ գանձային նախարարն հրաժարեր է։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 9. — (Ա. Հ. Գ.) Այսօր Խորհրդարանին մէջ կարգացուեցաւ Թագուհւոյն ճառն, որով աշնային նստաշրջանը կը փակուի։ Խորհրդարանը պիտի վերաբացուի 1891 յունուար 22 ին։

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ

ԼԻԶԱՈՆ, 9.—Կ'երևի թէ փորթուկէզ կառավարութիւնն 160-180 միլիոն Ֆր.ի փոխառութիւն մը պիտի կնքէ։ Քրէտիթ Լիոնէ դրամատունը պաշտօն ունի ի հրապարակ հանել։

Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 9. (Ա. Հ. Գ.)—Երեսփ. ժողովն այսօր աւարտեց երմտացոյցին վիճաբանութիւնն, և ընդունեց։ Վաղը պիտի սկսի նոր փոխառութեան վիճաբանութիւնը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 28 Նոյմ.

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մէջց. Դ. Սէրի	20	2
Աւաւօտուն բացուելու	20	2 1/2
» »	20	1 1/2
Թաղվելիքեր Օսմանիէ երէկ երեկոյ	79	2
» » ժամ 5էն	79	4

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԵՒԵԼՔՈՅ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	41 3/4
»	Բ. »	23
»	Գ. »	20 2 1/2

ԲԱԺՆԵԹՈՒԹԻՒՆ

Յոսիէրէ ժէնէրալ	Ազգ. Լ.	4 38
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	9 20
Հնդկ. ազ Դունա	» »	6 25
Ոսմ. Շոմիժ եվլիյոր	» »	4 30
Թրամուէյ	» »	535
Բուժիչի երնոթուպք	Ֆր.	77 1/8
Բաժնեթուղթ Լավրիոմի	Գ. Կ.	145

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան սակ	ԹՂԹ.	100
20 Ֆրանքոց	»	87 10
Անգլիական սակի	»	109 38
Մարք (գերմանական սակի)	»	107 10
Իմբէրթալ	»	90 30
Քրէտիտ	»	51 10
Բուլգիր թղթադրամ	»	7 83
Մէտ. արծաթ. (մարք)	»	107 26
Վիեննա	»	102 20
Հինգնոց	»	102 10
Մեթալիք	»	99 30
Թասֆիյէ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 9 Դեկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 40 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	95	67 1/2
» » 4 1/2 %	105	50
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	18	62 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	77	25
» Բէժիի բաժնեթուղթ	335	
Պանք Օթոման	612	50
Բրէտի Լիոնէ	802	50
Իտալական Ռանթի 5 %	94	55 (*)
Բելգիական 5 %	465	
Ռիսիրիթէ Թիւրք (1890)	408	75
Յունական միապալ	486	25
Պանք տը Բարի	846	25
Սամ. մաքս. արժէթուղթ	466	25
Յուէիզի ջրանց	2405	
Պապանական արտաքին	75	5/16
Ռիո Թէնթօ	608	75
Մեսիտիսնօ	690	
Զէջ Լանտրայի վրայ	25	3 1/2 (*)
Լոնտոն, 9 Դեկտ. ժամ 5 վայր. — երեկոյ		
Անգլ. քոնսոլիտէ	95	11/16
Օսմ. » Սէրի Դ.	18	1/8
» » » Ա	41	3/4
» » » Բ.	23	
» » » Գ.	18	1/8
Փոխառութիւն 1877	101	
Պանք Օթոման	14	1/4
Եգիպտական միապալ (ինդիգոյեր)	95	1/2
» առանձ. (բրիվիլեժիէ) 1890	92	3/8
Ռիո Թէնթօ	23	15/16
Ցօսմանիէ (փոխառ. Բոլիվր)	101	
Հէլլենական 5 %	91	1/4
Մոնոբոլ »	74	
Իտալական 1889	98	
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	29
Վիեննա, 9 Դեկտ. ժամ — վայր. —		
Օսմանեան երկաթուղի	36	50
» Բէժիի բաժնեթուղթ	144	1/4
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	115	40
Պերլին, 9 Դեկտ. ժամ — վայր. —		
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20	35
Բուլգիր թղթադրամ	286	50
Օսմանեան երկաթուղի	78	
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	18	25

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 9 Դեկտ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	95	67 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ.	18	57 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	77	25
Օսմ. Բէժի	331	25
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	465	75
Բրիսրիթէ Թիւրք	408	37 1/2
Պանք Օթոման	611	25
Ռիո Թէնթօ	600	

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԸՆԹԱՑՔ

ԳԱՂՂԻԱՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Ի ՊԷՏՍ

ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ ԵՒ ԻՆՔՆԸՆՏԵԼ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ

Ցոլենաց

ԿՈՄԻՏԱՍ Ա. ՈՍԿԵԱՆ

Հինգ մասէ և 604 էջերէ բաղկացեալ ընտիր աշխատութիւն մ'է. Ա. Բ. Գ. մասերը 2 ական լրուշ կն. իսկ Դ. և Ե. մասերը 4 ական. ամբողջը մէկտեղ ընտիր կոմպլէ 20 ղրշ.

Կեդրոնատեղին է Զատմազիլար փողոց, թիւ 20, Յովսեփայ Գ. Գալուստեան գրատունը։

Այս գիրքը գաղղիարէնէ ի Հայ Թարգմանութեան համար կատարելագործեալ դասագիրք մ'է, և ամեն գաղղիարէն ուսանողաց համար անհրաժեշտ պէտք մ'է. ինչպես և գաղղիարէնէ ի Հայ բառագիրքը։

Գործին վրայ լաւ գաղափար մը ստանալու համար գործոյն յառաջաբանը կարդացէք։

Ց. ԳԱՎԱՍՊԵԱՆ

ՀԱՒԱՔՄԱՆ

ՀԱՅՏԵՂԵՑԻՒ ԳԵՐԳԻՈՒԱՆՑՈՑ

ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅ. ԵՒ ԳԱՂՂ. ԱՇԽԱՏԱՍՏԻՐԵԱՑ Գ. ՄՐԱՋԵԱՆ

62 ԳԻՆՆ՝Է 3 ՂՐՇԻ 19—20

ՎՃՌԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Ա.

Վերջին հինգշաբթի օր ի Կալաթա, Շիշլիի գծին կայարանին առաջ, մտերիմ ընկերներէս Շաւարշի հանդիպեցայ· միեւնոյն դրասեղաններու վրայ ուսում առած էինք և ես, որպէս նաեւ մեր միւս բարեկամներն— եօթնն ուրի հատ կանք այսպէս մանկութենէ ի միասին մեծցած և ճշմարիտ եղբայրական սիրով միացեալ-տարիներէ հետէ սովորած էինք տեսնել զՇաւարշ շարունակ ուրախ, անհոգ, զուարճասէր, սոյն ածականներուն ամենէն ընդարձակ նշանակութեամբ· դատած էր—և ինք միայն կարող էր դատել—ընկերութիւն մը ի Փարիզ, որոյ անունն և միանդամայն նպատակն էր Խէլ, Թնդալ, Սէրել և անդամակցած էր այդ եղական ընկերութեան· արդէն Փարիզն իւր գրպանին նման կը ճանչէր· երեք անդամներ ուղեւորած էր հոն և անթիւ բարեկամներ կը հաշուէր այդ Նոր Բաբելոնին մէջ· իւր վերջին վերադարձին՝ կուրծքին վրայ ոսկի չքադրամ մը կը կրէր, զոր վերոյիշեալ ընկերութիւնը շնորհած էր իրեն՝ նպատակին կարի արժանաւոր կերպիւ աշխատելուն ի վարձատրութիւն·

Ընթեալ հինգշաբթի օր սակայն, Շաւարշ կարի մտազբաղ, աւելի ճիշդ խօսելով, պչուցեալ երեւոյթ մը ուներ· իւր դնացքը կարելի էր նմանեցնել շանթի հարուածէ մը մաղապուր պրծող անձի դնացքին· ակներեւ էր թէ արտաքին աշխարհի գիտակցութիւնը բոլորովին կորուսած էր և եռ՝ որ տարիներէ ի վեր երբէք այդպէս ընդարմացեալ վիճակի մէջ տեսած չէի զինք՝ հարկ չ'կայ ըսել վերջին ծայր հետաքրքրուեցայ·

Անձայն իւր թեւը մտայ և ուղղակի առաջնորդեցի զինք կայարանին դէմ գտնուող գարեջրատունը· մեքենաբար ինձ հետեւեցաւ առանց թօթափելու իւր զդայազրկի վիճակը·

Նստանք, գարեջուր հրամայեցի, չ'մոռնալով պատուիրել որ գաւաթները կեղծ օչխ չունենան· իբր աղանդեր խնդրեցի Խէվէր և Լէյեէր, որք այնքան ախորժահամ կը կացուցանեն գարեջուրը· պարպեցինք գաւաթներն և յաջորդաբար երկրկու ուրիշ գաւաթներ· Շաւարշ չէր սթափած դեռ·

Օգուտ քաղեմ իւր մտածուփ վիճակէն, մի քանի լրացուցիչ տեղեկութիւններ ևս տալու համար իւր նրկատմամբ· Շաւարշ էտ-էլոդ եղած էր մինչ քան երիք տարեկան հասակն —այժմ երեսուն կայ—այդ տարիքին սէր մ'ունեցած էր, բուռն, անուաճ, բայց միանդամայն բաժանեալ սէր մը· ամբողջ տարի մը դարպաս ընելէ եւ իւր գեղուհւոյն հետ ապագայ բարեբաստիկ կենաց, ամուսնական կենաց համար ամենէն յիմարական ծրագրերը պատրաստելէ վերջ, օր մը յանկած պարտաւորած էր գլուխ ծռել անյատման վճռոյն առաջ· ցնցումն այնքան սաստիկ եղած էր որ անմիջապէս գլորած էր այն անձանց դասակարգն, որոց կեանքը մի անդամ ընդ միչտ խորտակեալ է· իւր կենաց լուսաւոր էջը փակուած էր ցմիչտ· մեք, իւր բարեկամքն, ամենքնիս ալ կ'արդահատէինք իւր վրայ· լաւ դաստիարակեալ, ընտիր սրտի եւ գերագոյն իմացականութեան տէր էր և ապահովապէս արժանի էր կենաց մեծագոյն յաջողութեանց· նոյն իսկ կը խոստովանէինք թէ նա մեզմէ գերիվերոյ էր իւր արժանեօք զոր չէր ուզեր փայլեցնել· աւա՜ղ, այդ ձախող սէրն, իւր յառաջ բերած յուսախաբութեամբ, ջնջած էր յինքն ամէն փափաք, ամէն նպատակ· կեանքն այլեւս հրապոյր չէր տար իրեն, ո՛չ ալ մահը սարսուռ· և այդ թուականէն ի վեր իրեն սկզբունք ընդած էր անհոգութեան, զուարթութեան, գոհունակութեան դիմակը կրել շարունակ· ամենատխուր կեանք մը զոր կարելի լինի մտաբերել·

Բ.

Գարեջուրի չորրորդ դաւաթներն ումպ տալէ վերջ, Շաւարշ, մինչ չը թողելով իւր խոկուն և լուրջ կերպարանքը, սպէս խօսեցաւ·

—Բարեկամս, աչացդ մէջ կը կարդամ այն անձկալից հետաքրքրութիւնը որով հաճակուած ես· բացատրութիւն կ'սպասես· այլ ես իսկ կարող չեմ դեռ բոլորովին բացատրել այն յեղակարծ փոփոխութիւնը, որք տեղի կունեցան յիս· պիտի բաւականամ ուրեմն միայն եղելութիւնները քեզ պատմելով· Մահհամբոյր անցեալոյս գիտակ ես· վեց տարիներէ հետէ արտաքին կեղծ ուրախութեան մը ներքեւ վարած վշտաչարչար կեանքս դուչակած ես անշուշտ, թէպետ վերջին ծայր նրբազգածութեամբ ակնարկութիւն չես ըրած բնաւ անոր· անցեալոյս վրայ նետուած սոյն ակնարկն անհրաժեշտ էր, որպէս պիտի տեսնես պատմութեանս շարունակութենէն·

Եթէ ոչ անձամբ՝ դէթ հռչակաւ կը ճանչես զՕր· Վ· Մ··· որ՝ գեղեցիկ սեռին ամենէն թանկագին դոհարներէն մին է· բայի մնաց զարգացեալ կարողութիւններէ և հոգւոյ ամենանրբին բարեմասնութիւններէ, օրք ներկայ բազմապահանջ դարուս մէջ տիպար կնոջ մը անհրաժեշտ օժիտը կը կազմեն, իւր փափկիկ անձին վրայ ամեն ինչ՝ հրապուրելու սահմանեալ է· յաղթանդամ հասակ, շնորհալից կազմուածք, ազնուատիպ դէմք, ի միբան, բարեկամս, մին այն կիներէ օրք իրենց գեղեցկութեան ամենակարողութեան գիտակցութիւնն ունին եւ կ'զդան թէ հոդիներու տիրապետելու կոչումն ունին ասա· Աստուած անշուշտ իւր արարչական զօրութեան գլուխ-գործոցը կերտել ուզած է յանձին նորա· ապահովապէս ո՛չ թէ հասարակ մահկանացուաց ստեղծման սահմանեալ կաւով, այլ խարտեաշ ստուերով և շուշանային շոգիով պատրաստած է զնէ· Մի քանի օր առաջ սոյն գեղաշուք օրիորդին փոքրիկ ծառայութիւն մը մատուցանելու բախտն ունեցայ և այն բարեկիրթ նկատողութեամբ՝ որ մեզ անհրաժեշտ կը կացուցանէ արժանաւոր կնոջ շնորհալից բառ մը սպրդելու պատեհութիւնը ձեռքէ չփախցնել բնաւ, փոքրիկ տոմսակով մը զինքս բոլորովին իւր տրամադրութեան ներքեւ դրի ուրիշ ո և է ծառայութեան համար և ինդրեցի իրմէ որ հաճէր իւր վրայ ջերմագին հիացողներու կարգը դասել դիս· քիչ մ'առաջ կամուրջին վրայ հանդիպեցայ իրեն· ընկերացեալ էր· Թեթև ժպիտ մը շնորհեց ինձ ի պատասխանի անցեալ աւուր տոմսակին· այդ ժպիտին ազդեցութեան ներքեւ եմ դեռ· շլացայ, կարծեմ գլուխս մեքենաբար խոնարհեցի· հոն գամուեցայ· զդացի անմիջապէս որ սիրտս, վեց տարիէ հետէ պատանքի մէջ, կը թօթափէր զայն· հեղեղ մը, սիրոյ հեղեղը կընթանար երակացս մէջ· կը վերածնէի, այո՛, կը վերածնէի, նոր շունչ կ'առնուի· ա՛հ, եթէ փոքրիկ ժպիտը սոյն փրկարար ազդեցութիւնն ունեցաւ, ի՞նչ պիտի լինէր, եթէ հաճէր սիրուն բառ մ'ուղղել ինձ· այդ բառին համար կեանքս տալ բաւ չէր լիներ, կուզէի բազմաց կեանքը տրամադրութեանը ներքև ունենալ և իւր քսահաճոյքներուն զոհել զանոնք· այդ պահուն կուզէի, ամեն պատշաճութիւն առաթուր կոխելով, ծնրադրելի իւր առաջ՝ այդ բառը, այդ կենսատու բառը խնդրելու համար· անկեղծութիւնս, սիրոյս սաստկութիւնը պիտի խօսէր անշուշտ իւր սրտին· այլ գամուած էի և խրաստուղած ոսկեզօծ, շլացուցիչ եռաղներու մէջ· այդպիսի երաղներու մէջ մարդ մեռնելու էր·

Պահիկ մը կանգ առաւ·

—Ահաւասիկ պատմութիւնս, սիրելիս, յարեց, կենաց նոր դարագլուխ մը կը բացուի ինձ այսօր, որ կա՛մ ի փրկութիւն պիտի առաջնորդէ զիս, կամ խորախորին պիտի գըլորէ զիս այն անդունդին մէջ, որոյ եղերց վրայ կը թափառէի ցարդ·

Առանց ընդմիջելու և ջերմեռանդօրէն ունկն դրի սոյն պատմութեան· սոյն լեզուն նոր էր իւր բերնին մէջ· Սէրն իւր մոգական գաւաղանով դրպած էր իրեն; վերջին բառերն իբր պատգամ ազդեցին·

Եւ բաժնուեցանք·

* * *

Իցէ՛ թէ այդ ժպիտը կարենար Դամասկոսի ճամբան ցոյց տալ մեր ազնիւ Շաւարշին·

Այն կոյսն, որ այդ հոգին պիտի փրկէ, լիուլի պիտի վարձատրուի, զի սոյն հէգ երիտասարդը սիրտ մ'ունի համակ ոսկի·

ՀՈՒՆԿ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ

Դ.

ԶԳԱՑԱՐԱՆ ՇՈՇԱՓՄԱՆ

Այս զդայարանքին գլխաւոր գործարանը ձեռքն է, թէպէտ և մինակ ձեռքին յատկացեալ չէ շօշափելու գործը, այլ բոլոր մարմինն այսինքն մորթն, որ խուզմը մասնաւոր ֆիկերով զարդարեալ ըլալուն այս մասին զդացողական սաստիկ զօրութիւն մը ունի, որով զդացածը ուղղակի կերպիւ և անմիջապէս ուղեղին կը հաղորդէ, բայց այս զդայարանքին գլխաւոր գործարանը ձեռքը սեպելնուս պատճառն ալ այս է, որ շատ յօդուածներ ունենալով՝ դիւրաւ աստ եւ անդ կը շարժի միանուներներով, որ դարձեալ իւր զդացողական զօրութիւնը մորթէն կ'առնէ, վասն զի ձեռքը և նոյնիսկ մատուներնուս ծայրերը պատող մորթը շատ փափուկ և սաստիկ զդայուն ջղերով զարդարուած է· Մինչեւ հիմա մեր քննած բոլոր զդայարանքներնուս կատարած պաշտօններն այս շօշափելեաց զդայարանքէն աւելի պարզ էին, ինչպէս, ականջով ձայնի լսողութեան հմտութիւն մը կունենանք և բաց ատի ուրիշ բան չենք կրնար սորվիլ, քիմքով համերու ծանօթ կ'ըլլանք, հոտառութեան զդայարանքով ալ միայն հոտ կ'առնենք, և ահա այս զդայարանաց ձեռօք ուղղակի ընդունած հըմտութիւններս յիշեալ յատկութիւններէն անդին չանցներ, իսկ անոնց հակառակ շօշափման զդայարանքով ոչ միայն մէկ, այլ զանազան տեսակ յատկութիւններ կ'իմանանք, այսինքն, տաքութիւն, պաղութիւն, կարծրութիւն, կակղութիւն, հարթութիւն, անհարթութիւն, հաստութիւն, տարածութիւն, ձեւ ևլն, որոնց մասին հետզհետէ գաղափար պիտի տանք·

Թէ որ մարդս միայն հոտառութեան զդայարանքով ըլլար իւր ունեցած հմտութեան առաջին տարրներն մինակ հոտոյ զդայութիւններ պիտի ըլլային, թէ որ մինակ լսողութեան զդայարանք ունենար հեռեւանքը դարձեալ այս էր և ինչպէս որ միայն հոտառութեան զդայարանքով մնար, իրեն այնպէս պիտի թուէր թէ իւր զդացածն ըստ մեծի մասին հոտ է, նոյնպէս ալ միայն ականջով եթէ մնար, իւր գոյութեան մեծ մասը ձայն ըլլալ պիտի կարծէր, և եթէ այս երկու զդայարանքներն ալ միատեղ ըլլային մարդ չէր կարող միայն անոնց օգնութեամբը գաղափար գոյացնել Տարակոյս չկայ թէ, միւս զդայարանքներն առանձին մուսուր գործողութեանց ընդարձակ հիմ կրնան ըլլալ, անոնց օգնութեամբը մարդուս միտքը կրնայ այնպէս բացուիլ, որ կարողանայ իմանալ, խորհիլ, բաղդատել, տրամաբանել, քննել և համեղ ևլն· Բայց այս վիճակին մէջ անգամ մը անդամներու մէկը, ձեռքերնիս՝ ատին կամ անդին, մէկ կողմ մը շարժելու չենք, ու շարժելու ատենիս մէկ կարծր և անթափանցելի մարմնոյ մը եթէ հանդիպի, և ահա իսկոյն՝ այս շօշափման գործողութիւնը եղածին պէս՝ յանկարծ խորհուրդներնուս սովորական ընթացքը կը շփոթի, ձեռքերնիս շարժելուն բաղձանքը անկատար կը մնայ և մեր կամեցմանը հակառակ ներգործութիւն դէմերնիս կելլէ·

Այս զդայարանքին շնորհիւ տաքութեան և պաղութեան յատկութիւններն կիմանայինք, արդարեւ մեր մարմնոյն բարեխառնութեանը կամ ջերմութեանը աստիճանին վրայ եղած փոփոխութիւններուն հետ կապակցած մտաւոր հանգամանքներն շշոփման զդայարանքին ըրած տգդմանցը կարգը կը գասուին, իրա՝ ոմանք այս դասակարգութեանը չեն հաւանիր և իրենց կարծեացը համեմատ՝ ըսածնին թէ պէտք չէ տաքութեան և պաղութեան երկու յատկութիւններն շօշափելեաց տալ· Բայց ես անոնց հակառակ վճռաբար կը հաստատեմ թէ շօշափելեաց զդայարանքին վերագրելի են այս յատկութիւններն·

Տաքութեան և պաղութեան զդայութիւններուն ինչ ըլլալը լաւ գիտենք, բայց մարմնոց վրայ եղած տաքութիւն և պաղութիւն ըսած յատկութիւններս այսպէս չեն և անոնց ինչ բան ըլլալնուն վրայ կատարեալ տեղեկութիւն չունինք, միայն թէ զանոնք այն նոյն անուններն ունեցող զդայութեան անծանօթ պատճառները կը ճանչնանք, սակայն թէեւ այս յատկութեանց բնութիւնը մեզի անծանօթ է, այս յայտնի գիտենք և ամեն մարդ ինքնին կը վկայէ թէ այս յատկութիւններն կան· և եթէ չըլլար՝ տաքութիւն և պաղութիւն չկայ պիտի ըսուեր·

Գանք հիմայ, կարծրութեան և կակղութեան զդայութեանց վրայ քննութիւններ ընելու, որ այս մասնաւոր բառերով միչտ մարմնոյ իրական յատկութիւններ կ'իմանանք, և այդ յատկութիւններուն վրայ ալ որոշ ըմբռնում ունինք· եթէ մարմնոյ մը մասունքներն այնպէս պնդութեամբ իրար կցուած ըլլան, որ դիւրաւ չը կրնանք ձեւը փոխել, անոր ալ կ'ըսենք կակուղ, և ահա բոլոր մարմնոց կարծրութեան և կակղութեան վրայ ունեցած գաղափարնիս այս է· Ասոնք ոչ զդայութիւններն, ոչ ալ որ եւ իցէ զդայութեան նմանութիւն ունին· դեռ չշոշափմամբ չիմացուած իրական յատկութիւններ էին·

Անտարակոյս զդայութիւն մը կայ որ անով կ'իմանանք մարմնոյ մը կարծր կամ կակուղ լինելն, և այս զդայութիւնը շատ դիւրաւ կ'զգաս երբ ձեռքդ քարին վրայ կոխես, արդարեւ կ'ըլլան այնպիսի պարագաներ, որ մարմնոյն կարծրութենէն յառաջ եկած զդայութեանը միտ դնելը դժուարութիւն չունենար, օրինակի համար, երեսի զդայութիւնը այնպէս սաստիկ ըլլայ որ մեծ ցաւ տայ, այն ատեն բնութիւնը ձայն կուտայ մեզ որ միտ դնենք ներսերնիս եղած բանին, և ուստի մենք ալ մտադիր ըլլալով կը նայինք որ լոկ զդայութիւն է, և միակ զդայուն էակայ մէջ կընայ ըլլալ· եթէ մէկը գլուխը ուժով մը քարին զարնէ և ես պատահմամբ հարցնեմ անոր՝ թէ զդացած ցաւը քարին կարծրութեանը կը նմանի՞, կամ թէ իւր մէջ եղած զդայութեան պէս բան մը կրնա՞ ըմբռնել այն անկենդան մարմնոյն վրայ, այն ատեն մարդուն մտադրութիւնը բոլորովին իւր իմացած ցաւին զդացմանը կը վազէ, եւ ինչպէս որ գիտէ ամէն մարդ՝ քարին մէջ բան մը չզգար, բայց եթէ գլխուն մէջ սաստիկ ցաւ մը կ'իմանայ, իսկ թէ որ կամաց մը գլուխը քարին վրայ դնէ, այն ատեն գլխուն մէջ բան մը չ'իմանար, այլ քարին վրայ կարծրութիւն մը կ'զգայ·

Շօշափման զդայութեանց վրայ եղած այս դիտողութեանց հետ արժան է սա ալ ծանուցանել թէ՝ քանի մը զդացումներ կան այս զդայութեանց կարգը սեպուած, որոնք հաւանականաբար այնպէս անորոշ բնութիւն մը ունին՝ որ հաստատապէս և ստուգիւ այս կամ այն կարգէն են չենք կրնար ըսել, թէպէտեւ ընդհանուր կարգաւորութեան որ մասէն ըլլալնին յայտնի է և լաւ գիտենք որ այժմեան քննած մտաւոր հանգամանքներնուս հետ կը դասուին, այսինքն՝ թէ յաւէտ արտաքուստ ծագած են, քան թէ ի ներքուստ, և սակայն զանոնք յայտնապէս մասնաւոր զդայարանքի մը չենք կրնար յատկացնել· Արդ այս յառաջ բերելիք զդայութիւններս (թէ որ ասոնց ալ զդայութիւն անունը կրնանք տալ) յաւէտ կերեւայ որ մարդուս ամբողջ կազմուածքէն կը ծագին, այսինքն ոսկորները, մկանունքը, զդայարանքը եւս մէկտեղ առնելով· քան թէ մէկ մասնաւոր տէղէն· ասոնցմէ են, անհանգստութիւն, յոգնութիւն, տկարութիւն, հիւանդութիւն, կամ թէ անոնց հակառակ հանգստութիւն, առողջութիւն բերկրութիւն, եւլն· բառերով բացատրուած զդացումներնիս·

Այս նոյն դիտողութիւնները գէթ ըստ մասին անօթութեան և ծարաւութեան բառերով ցուցուած զդայութիւններուս ալ կը պատշաճին, ասոնք կ'երևայ թէ բաղադրեալ զդայութիւններ են բնութեամբ, պարզապէս միայն անհանգստութեան զդացում չեն, այլ նաև այն վիճակէն ազատելու փափաք մըն ալ կայ իրենց հետ միացած, այս դիտողութիւններն ըստ մասին անօթութեան և ծարաւութեան ալ կը պատշաճին որ ըսինք, խօսքերնիս միակ անհանգստութեան զդացմանն համար առնելու է, այս զդացումն անտարակոյս ամբողջ մարմինէն կը ծագի, անշուշտ ամեն մարդ գիտէ թէ անօթութեան զդացումը չատ նմանութիւն չունի կարծրութեան և կակղութեան, հարթութեան և անհարթութեան և կամ ուրիշ զդայութեանց հետ. զորոնք սովորաբար շշոփման կուտանք, անօթութեան անհանգիստ զդացումն, որ ստամոքսին մասնաւոր ջերմերուն այս ինչ վիճակին մէջ մտնելէն առաջ կուգայ, այն ջղային փոփոխութեան ինչ պատճառաւ ըլլալուն վրայ տարբեր տարբեր կարծիքներ կան, և կ'երևայ թէ լաւ մը հասկցուած չէ· Թէ որ այս բանը գիտնալու ըլլայինք, կարելի է այսչափ չէինք տարակուսիր այս զդացման ինչ կարգէ լինելուն վրայ·

Ոռնոկոռնիէն շշոփման

Շշոփման զդայութիւնն ալ միւս զդայարանաց նման չատ կը զօրանայ ուռկութեամբ, և այսպիսի պարագայից մէջ յաճախ կրկնութեամբ չէ թէ միայն մեր զդայութիւնը կը զօրանայ, այլ մանաւանդ մեր անոր վրայ ունեցած նկատումն եւ յիշողութիւնն ալ ի միասին չատ կը սրուի, ինչպէս կոյր մը վառարանէն որչափ հեռու ըլլալը տաքութենէն կը գիտնայ, և հաստատուն մարմնոյ մը մօտեցած ատենը, անմիջապէս կ'զգայ թէ դէմը բան մը եկաւ, այս բանը չատ ուրիշ այս վիճակի մէջ եղող մարդոց վրայ կը պատմուի, և այս չատ լաւ հաստատուած բան մըն է որ կոյրերն աչքով չեն կրնար տեսնել, դէմերնին մեծ և հաստատուն մարմիններ եղած ատեն մթնոլորտին դիմահարութենէն ընդհանրապէս կ'իմանան, աչքը տեսնող՝ բայց արհեստական լոյս մը կամ առաջնորդ մը չունեցող մարդն չի կրնար այնչափ համարձակ պտտիլ տանը չորս կողմը գիշերուան մըթութեան մէջ, բայց կոյրը կարող է, նոյն ինքն չշոշափման զդայարանքին շնորհիւ· Այնպէս կոյրեր կան և գիտեմ որ աղէկ ընտրութիւն ունեցող փորձ մարդոց որոշել չը կրցած կեղծ ատաներն իրենք մէկ բռնելով մը կ'որոշեն· Շատ անգամ կոյրեր կը տեսնեմ որ ձեռքը երկայն գաւազանով մը, ճամբայներէ եւ հրապարակներէ կ'անցնին, գահավէժ բազմամարդ տեղերէ վար կ'իջնեն և ձորերէ կ'ելնեն անոնց տարածութիւնը, դիրքը, ձեւը քննելով հանդերձ, այնպէս քաջութեամբ ու վարպետութեամբ որ մարդ կը զարմանայ·

Աշխարհիս այլ և այլ կողմերը, նոյն իսկ Պոլսոյ մէջ (որոյ պէտքն գրեթէ նոր զդացուեցաւ) բացուած կոյրերու դպրոցներու մէջ մատներով կը կարդան (շշոփելով) աշակերտներն· փայտէ, մետաղէ կամ ուրիշ կարծր նիւթերէ գրեր կան, որ նախ անոնք իրարէ որոշէն և անուններն կը սորվին շշոփելով, կարդալու գրքերնին և թերթերնին ալ իրենց չատ յարմար եղանակաւ մը տպուած են, գրերն ընդհանրապէս հասարակ տպագրութեան գործածուած գրերէն չատ խոշոր են, թուղթն ալ չատ հաստ, այս թղթերն թաց թաց կը բերեն չարուած գրերուն վրայ կը դնեն և կը կոխեն, այնպէս որ թղթերն գիւրաւ շշոփելի ցցուած գրերով կը տպուին· Աշակերտք գրերը մէկ-ըզմէկէ որոշելը և քովէ քով բերելով վանկ, բառ և խօսք շինելը սորված ըլլալով, ալ մատներնին տողերուն վրայ պտտցնելով՝ չափաւոր արագութեամբ կրնան կարդալ և գրուածը հասկընալ·

Ահա ասկէ կրնանք հետեւցնել թէ, այս զդայարանքն որչափ որ ստէպ գործածենք, ունակութիւնն ալ այնչափ կը զօրանայ· ինչպէս, գիտեմ մէկին որ իրն եղած ամեն բաները շշոփմամբ կ'որոշէր թէպէտ և իրն և ուրիշները ճիշդ միեւնոյն ձեւն և դիրքն ունենար և միեւնոյն նիւթէ շինուած ըլլար, կարծես թէ ասոնց առանց ամենեւին տարակուսանաց իրենը միւսներէն կը զատէր և այս մարդ արդէն ոչ կը տեսնէր ոչ կը լսէր, և ի հարկէ խօսելով չէր կրնար, անոր համար պէտք էր որ միչտ շշոփմամբ գործ տեսնէր, այնպէս որ այն զդայարանքն իրեն գլխաւոր գործիքն եղած էր· Ուստի ասոր վրայ ալ պէտք չէ ասկէ աւելի խօսք ընել, քանզի պարզ գաղափար մը ըլլալուն այս կերպով սահմանելով մը աւելի պարզեցինք, ուստի այս մասին և ասոր նման ուրիշ նիւթերու որ գանք, ըրած հաստատութիւններս ամեն մարդու իւր փորձառութեամբ ճգելէն ուրիշ ճամբայ չունինք, վասն զի որչափ և ինչ ձեւ խօսք ընենք այսչափ բացայայտ չենք կրնար հասկցնել·

Խագիւղ Յ· Յ· ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

ԱԶԴ

ՖԻՒՆԱՐՏ ՇՈՒՏԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ· CUNARD

Cherbourg չոգենաւը, նաւապետ Ռօթվէլ, ստ հասաւ·

ԱԶԴ

Ֆավրէնի չոգենաւն նաւապետ Նապ, Լիվրուլէն ստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով·

Է.Տ. ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գրագիր Ֆավրէնի շոգ· ընկ·

ՈՍԿԵՄԱՏԵՆԻԿ

Բ. Տպագրութիւն ճոխացեալ Ե 120 պատկերօք զարդարեալ

Որ գրքին համար կրնամք ըսել, «Տայեցէք եւ մի առնէք»· Զեմ կարծեր որ գանուի այնչափ սիրուն ոչչափ օգտակար դասագիրք մը հայ տղայոց ընթերցման, որ ուսուցանէ լինել՝ ազնիւ, վեհանձն և միանդամայն նախանձախնդիր՝ իր կրօնին և իւր տէրմանցն սովորութեանց· գինն է 4 գրչն·

Ոսկեմատենիկի առաջին մասերն արդէն ծանօթեն մանկավարժից, հեռաւորաբար արժանացած՝ բազմաթիւ ապագրութեանց, այսինքն, «Մանկանց գիրքն կամ Նոր ոճով գիրս անն» 6 պատկերօք, ի գին 10 փարա· ՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԶԲՕՍԱՐԱՆՆ պատկերազարդ· հրահանգիչ բովանդակութեամբ, ի գին 2 ղրուշ· 212 1—10

ԴԻՏԱԿ

1891 ՏԱՐԻՈՑ

Ո՞վ, ՁՈՒԱՆԶԷ այժմէն ԳԻՏՆԱԼ 1891 տարւոյ ընթացքն, վարձակալաց ամամուտքն և ՁՕԳՏԻՆ, քսանեմ ուելի զուարճալիչներէ, վճարելով միայն Մէկ գահեհան, «Դիտակ» մը դնելու, որ կը գրանուի ամեն հայ գրաճաճառաց քով·

Մարգարեան գրատունը յանձն առած է գաւառացիները Դիտակ-սրտոյց ղրկել, եթէ թղթադրոշմ յղուելի փոխարէնը· 213 1—10

ԳՐԻԳՈՐ ԱՃԷՄԵԱՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ հաստատուած է ի Դալաթիա մեծ Խալիլ փաշա խան թիւ 14 հանգուցեալ փաստաբան Նշան էֆ· Պ· Պոյաճեանի գրասենեակն· Կ'ստանձնէ ամեն տեսակ դատերու փոխանորդութիւն և կը խմբագրէ դատական և առեւտրական գործոց վերաբերեալ գրութիւնք·

* * *

Հանգուցեալ փաստաբան Նշան էֆ· Պ· Պոյաճեանի ժառանգորդք պատիւ ունին զեկուցանել հանգուցելոյն պատուաւոր ժան յաճախորդաց, թէ նորա գրասենեակին գործերն յանձնուած են առ Գրիգոր էֆ· Աճէմեան, ձեռնհաս եւ պարկեշտ փաստաբանն, որ ստանձնած է շարունակել անոնց հոգատարութիւնն ի գոհացումն յանձնարարողաց·

191 12—13

ԵՐԶԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տպարան եւ Գրատուն

ԲԱՑԻԿԱՑՈՒ

Ն. Հ. ԱՐԱՄԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զագմագճիլար Եօղուշու

Սակարիան խան, Թիւ 8, 9, 10, 11

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ բարեյիշատակ Հօրս՝ Ճանիկ Առաքեանի հանրաւաստ Տպարանն՝ զոր ցարդ օտար ձեռքեր կը վարեին՝ այս անգամ ուղղակի մեր վարչութեան ներքեւ առած եմ·

Այս առթիւ պէտք եղած միջոցներն ի գործ դրած եմ լիուլի գոհացնելու համար զամեն անոնք որ բարեհաճին իրենց վստահութեամբ պատուել զիս·

Տպարանիս մէջ կը գտնուին Հայերէն, Տաճկերէն, Դաշդիերէն, Յունարէն, Պուլկարերէն եւայլ ամեն լեզուի տառեր՝ իրենց պարզ եւ զարդարուն տեսակով· Ինչպէս յառաջ ևս այսու ևս ամենամեծ խնամով պիտի տպագրուին ամեն տեսակ գրքեամբ, ինչպէս նաեւ հարաւանկան Հրաւիրագիրեր, Այցեստուներ, Նաւակագրուիմ, Մահագոյժ եւայլն, եւն·

Տպարանս իրեն նշանաբան ընտրած է Գնոյ չափաւորութիւն, պարկեշտութիւն, փութաջանութիւն եւ այն ամեն հանգամանքներ որ յաստուկ էին Ճանիկ Առաքեան Տպագրատան· Կը հրաւիրուին Պաս· Հեղինակք եւ Արգոյ Ազգային փորձով հաստատել մեր ըսածներն·

ՆԵՐՍԷՍ Ա. ԱՐԱՄԵԱՆ

ՄԱՆՈԹ· — Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ եւ փութով կը կատարուին·

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Թ· Պ· ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Ի Դալաթիա, Մոմխանէ, Նպարեղինաց առեւտրով զբաղող Թ· Պ· ՊՕՅԱՃԵԱՆ եւ Ս· ՎՐԹԱՆԷՍԵԱՆ ընկերութիւնը լուծուած լինելով, յիշեալ ընկերութեան անդամներէն Թ· Պ· Պոյաճեան՝ պատիւ ունի ծանուցանել իւր պատուարժան յաճախորդաց թէ՝ միեւնոյն առեւտրով զբաղելու համար վաճառատուն մը բացած է ի Մոմխանէ, չոգենաւային Լոյդ ընկերութեան գրասենեակաց դիմացը, Ռուսաց Անտրէ-վրոքի վանուց ներքեւ, թիւ 111, ուր կը գտնուին ամեն տեսակ նպարեղէնք, ըմպելիք, Ռուսիոյ անխառն իւղ, ընտիր խաւեար և Զինաստանի ու ռուսական Բաւօֆի անխարդախ թէյ· 205

ՍԳՈՂԻՆ ՄՕՌԻՆ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եղլաղ, Կ· Պոլիս, 13 դեկտ· 1888

Պարոնայք Սգող և Պոռնչ,

Ես ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համանման ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձ'ը Մորիս ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաբախմելով և մարսելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական դիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մասնաւորապէս այս յաջող պատրաստութեան մէջ·

ՏՊ· Ս· Ս· ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վ.Հ· Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻՑԷ

Միւթատ բօսթալար խարիֆինէտ օլարագ իշպու էեամ շիթատէ վուգուպուլան Փուրթունալը հավալարտա եօլճըլարը գարշուտան գարշուտա բահաթ վէ էմնիեէթի իլէ միրուրլէրինի թէսիվլի վէ թէէմին մագսատի իլէ Թըշրինի սանինին ենրիմի տէօրանինի ճուտտա իրթէսի կիւնինտէ իթիպարէն աթիսէ մուհարիրէր բօսթալարը պէկէր կիւն իճրա օլընճաղը Շիրբէթի Խայրիէ թարաքինտան իլան օլունը·

Ս· Տ· ԻՆԻԾ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ

2 40 Արնավ· Զէնկ· Պէյլ· Օրթա· Գուզկ· Իսկ· Պէշի· Գապ· Քէօրիւ

6 — Արնավ· Զէնկ· Պէյլ· Օրթաք· Գուզկ· Իսկ· Պէշիք· Գապա·

10 — Արնավ· Զէնկ· Պէյլ· Օրթաք· Գուզկ· Իսկ· Պէշիք· Գապա·

ԶԷԳԻՇԵ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ

4 30 Քէօրրիտէն Գապաթ· Իսկ· Պէշիք· Գուզկ· Օրթաք· Պէյլէր· Զէնկ· Արնավուտ·

8 30 Գապաթաչատն Իսկ· Պէշիք· Գուզկ· Օրթաք· Պէյլէրպէյի, Զէնկ· Արնավուտ·

11 — Գապաթաչատն Պէշիք· Իսկ· Գուզկ· Օրթաք· Պէյլէրպէյի Զէնկէլքէօյ Արնավուտքէօյ·

ԻԼԱՆ

ՐՈՒՄԷԼԻ ԳԱԶԱՍԷԲԼԻԵԻՆՏԷՆ

Զարշուի Քեպիրտէ Փէսմի էսնաֆքնտան մուԷԷվէֆա Մանուգ աղանը Թէրէքէսի պուլնան ագտէմ գրամէթի ասքէրիէ մահքէմէսի մարիֆիէթի իլէ Թահրիր օլունուպ տէրտէսթը թէսվիէ պուլնարզընան միԷԷվէֆայի մէրգում զիմմէթինէ ալաճաղը օլան քէսան թարիխի իլանտէն իթիպարէն նէհցայէթ օնպիր կիւնէ գատար ալաճաղ սէնէտլէրինի միւթահէրէն մահքէմէյի մէրգումէնէ միւրաճաաթ խլէմէլէրի իլան օլունուր· 214

Ֆէյ 21 բէպպիւլարը 306 1—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐԻ

Պէհէր թօրը օն սէքիզ գբյէի ճէտիտ աղբիրզընտա բէրտահլը բավնա քէղատը, թօր եիւզ էլի, պէհէր գբյէի ճէտիտի իւչ զուրուշ պէշ բարա·

Պէհէր թօրը երիմի գբյէի ճէտիտ աղբիրզընտա բէրտահլը բավնա քէղատը, թօր եէթմիշ, պէհէր գբյէի ճէտիտի իւչ զուրուշ պէշ բարա·

Պէհէր թօրը օթուզ իքի գբյէի ճէտիտ աղբիրզընտա պիրինճի էսէրը ճէտիտ քէղատը, թօր եիւզ, գբյէի ճէտիտի ալթը զուրուշ օթուզ բարա·

Պէհէր թօրը օն ալթը գբյէի ճէտիտ աղբիրզընտա բէրտահլը բավնա քէղատը, թօր եիւզ էլի, պէհէր գբյէի ճէտիտի իւչ զուրու

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳ. ՈՍԿԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ է Լ.ընտրն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ՀԱՍՈՒՑ համար։

27

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաւք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիւք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ՀԱՍՈՒՑՆԵՐՆ։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Գումար	8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » »	»	12,773,779

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Գումար 6,250,000 Պահեստի դրամ Գումար 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանաւք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Գումար

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան.

38

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!
Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS
Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.
ASTHMATIQUES!
Le SEUL CURATIF de l'ASTHME,
Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la
LIQUEUR DE L'ÉTOILE
du Docteur Lastes, perfectionnée et préparée par Mario LECHAUX, Ph.-C.tie, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX
Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.
DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

Վ Ա Հ Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Զալաթիոյ Պէօյիւք Միւլէթ խան, Միջագ. թղթատարաւոն վրայի յարկը, և ի Զմիւռնիա Էվանկէլիսի փողոց թիւ 59

Այս Նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր հռչակ մի ստացած է ի մէջ, այս ամսոյս եղանակին առաթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումի կ'ենթարկէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օձի համար ամէն տեսակ ներմակներ, բամբուակ, կիսազգեստք, քալիքօ, քորսէ, թաշկինակ, սեղանի պիտոյք, շապիկ, շապիկներ, ոտամանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդազգեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վարդերուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքեթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու չքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելումի մի ըրած է նաև ապպրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է սինքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելագոյն գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նորա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրպարքրեն։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բաւական խիստ չափաւոր գներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ։

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՁԿԱՑ 188

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

Երբեւէ։ Աւելէս, Կ. Պոլսոյ և Օրթայի մէջ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՊԷՐԿ

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ալպանս	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անձէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտեր	1700
Աբօլլո	5500	Կերդանս	2200	Բրալէօ	1500
Աբկօ	300	Կօզը	1800	Բօլը	1000
Աբիսագդ	4000	Կրօսնօ	2200	Գուլիդ	2800
Պասանս	3000	Հիբօ	2000	Բիսլեթօ	4400
Պորտինօ	220	Հիսալկօ	3000	Բինսլագդ	3200
Պրամօ	2000	Հինտու	7000	Լօլը	3000
Պրֆիսալը	8800	Հանմկէր	1200	Լամնէս	3500
Գէլլրը	2600	Ցլակ	5000	Լօզարիս	3500
Գալիբաս	2500	Ճիւնօ	2300	Մայէրնօ	4000
Գասէս	2100	Քէլլս	2000	Ամանդիակ	8200
Գազգ	2000	Քալբինօ	4200	Մարֆօ	2000
Գամ	2700	Քօմինօ	2200	Մարլիս	2000
Զէքալկ	5000	Լէս	2000	Մարհնտս	4300
Գլիս	4500	Լէբանիթ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գալորատս	3400	Լիվրնօ	3000	Թուրբս	1200
Տիգս	2500	Ամրմ	1500	Թալիսս	2800
Տամնօ	2500	Մարենկ	4300	Թարբիսս	900
Տուրբ	800	Մարգ Էլլը	6500	Ուրպինս	5000
Տրաբօ	4100	Մրիս	2000	Վալթուրնս	5000
Էսպանամ	2600	Մուրինս	3100	Եէսս	3600
Էլտորատս	3000	Դելբ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Օրլանտս	3000	Տիֆանրնս	200
Տրաբիս	2600	Սիթելլը	5000	Հրմպս	200
Ֆալբան	800	Դրանս	4000	Զէրս	140
Ֆիտս	700	Ոդդս	2000	Մասքիթս	120
Էնիթրչն Մոնարք					8000
Էիրթիրն Մոնարք					8000
Լարդրին Մոնարք					8100

Իսկ շոգենաւ ը, նաւապետ Ուսդրն, ընդհանուր վաճառքով Հիլէն առտ հասած պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Բայց շոգենաւը, նաւապետ Մաք Ռըմ, ընդհանուր վաճառքով Հիլէն մեկնած է ամսոյս 7ին ուղղակի Պոլիս գալու համար և ամսոյս 22ին ատ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՍՏ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Գալաթիա

192

ՃԵՐՄԱԿ ԱԿՌԱՑՆԵՐ

Առողջապահութիւն Բերնի

ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ EAU DE BOTOT

կը պահպանէ ակռայները, կը պնդէ ընդերքը, կը գովացնէ բերանը։

ՓՆՏՈՒԵԼ ԲԱՌ ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ 17, Ռիւ տը լա Բէյ, ՊԱՐԻԶ։
Ասկից առաջ՝ 229, Սէնդ-Օնօրէ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՏԱՎԱՃԱՌԱՑ ԵՒՈՒ

Հարցնել նաև Պոթոյի Վիրնիկրը ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹը, նրբութեամբ և բոյրով դեղաղանց։
Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, Պօն Մարշէն, 354, Մեծ փողոց Բերայի

6

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՇԱԼԸԼԿ)

ՄՈԲԻՒ ՁԿԷՆ ՕԱՒՏ ԻՒՂ

Իբրեւ ոչ մի բան չտալ և սոպայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՈՆԻՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մարիւ ձկան հոմ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, ֆոսֆորիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճաղատութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և անոնէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱԼԻՐ ԵՒ ՀԻՐԱԼԻ. 852

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՌԻՆ

ԼԸ ԲԼՅՏՐԻԷԼԻ

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԻ ԲՌՆՈՒԵԼՈՒ ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիա Դառապոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը։

ԼԸ ԲԼՅՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. Ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 852

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍՏԻՔ)

ՀԱՆՐԱՃԱՆՕԹ ՆՈՐԱՀ ՊՐԻԹԻՇ ԲԻՊԼԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաւչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են կոպա ֆէրթոով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաւչուէ մուճակները կը դերազանցեն քան տարէէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներուս ներքին կողմը կշիռի մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի Թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաւչուէ մուճակ, վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղն է ի Պոլիս, Պահչէ Գարու, Գոճաման Օղլու խանի Ճորճի Կիորալի Թիւ 13 մթերանոցը։ 167

ՄԱՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէյէրթ-Լէ և Մէյքրէրսկանի մէջ քանոյ ղեկնատ

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Քանոքուս	4200	Սիֆիքրս	3000
Ֆէրոս	4000	Սասլրիս	3000
Օսմանլի	4000	Դէրթիս	3000
Մէսսագրէս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօգրեա	800
Մակասա	3250	Գլինտա	800
Արիսթիս	3250	Սեհիլ	700

Օսմանլը շոգենաւն, նաւապետ Օհէկլն, ամսոյս դ.էն 28ին Լիվրբուլէն ատ կ'ըսպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան ՀԷՑՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 31, Ճէյմս Սթրիդ Լիվրբուլ,

36

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր	Նոյ.	Յմ.	Ր.Ե.	Երթալէ տեղը	Ղեկնատ
Բշ.	26	8	եր.	Օտեսա	
Գշ.	27	9	5 եր.	Աղբասանդրիա	
Դշ.	28	10	10 առ.	Անատոլու	
Դշ.	28	10	10 առ.	Սեվաստոպոլ	
Նշ.	29	11	2 եր.	Օտեսա	

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գարու։ 26

Առաջնորդ Ս. ՏԱՐԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱՎԸՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՓՈՒ, ՁԷԼԱԼ-ՊԷՑ ԽԱՆ, Թ. 10

ԳՆԵՐԸ ՈՐՈՇ

Երկար ժամանակէ ի վեր հաստատուած այդ վաճառատուն, որ տա ինքն ուղղեալ յանձնարարութեանց փութանկի կատարմամբ և գաւառաց հետ հաստատած բազմաձիւղ յարաբերութեամբքն արդէն մեծ հռչակ հանած և իրաւամբ կը վայելէ հասարակութեան համարումն, վերջերս ճավայէն բերել տուած է մեծ քանակութեամբ և զանազան տեսակէ տարիս ու գերբտրիր թէյեր, ինչպէս նաեւ այլ և այլ մեծութեամբ և ձեւերով նկարազարդ տուփեր (բանկիներումն հանդերձ), որք փարիզի վերջին ցուցահանդիսին մէջ արժանացած են առաջին կարգի մրցանակի եւ գեղարուեստական մէջտեղ հրաւիրելու համարուելէ ի միջի այլոց մեր ազգ յաճախորդաց իրը կաղանդի նուէր ծառայելու դերասաղամ առաւելութիւնը ընծայելով։

Վաճառատունս այցելու պատիւն ունեցող ամէն կարգի անձինք անհրաժեշտ գոհ պիտի մնան գնոց չափաւորութենէն և ժամանութենէն՝ ինչպէս նաեւ ձմեռուան առթիւ բերուած թէյերու ճաշակայարմար ընտրութիւններէն։ 199

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

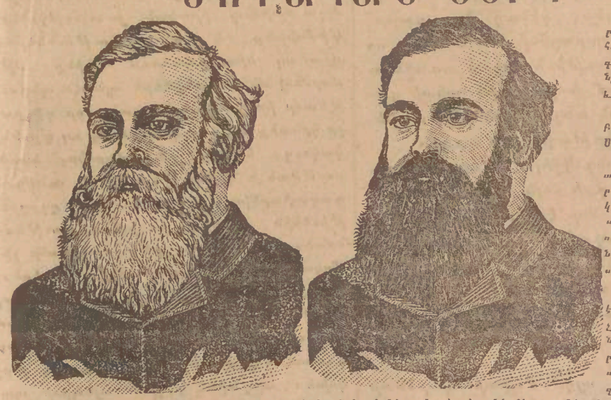

Նոր գիտ մարդերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԳԱՍԱՐՇԱԼ ՍԵՒԻ

Բաղկացեալ միայն սրամաներու և խոտերու հիմէն։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ լաջանկագոյն կամ թանձր սեւի։

Գործը ցոյց տուած է թէ այս ներկին օրէնքի գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամէնէն բնական գոյնն է։ Ներկելէն ետք, գլուխը կը մաքրեցնէ ամէնէն ոչ-գեղեցիկ մազերն։

ԳԻՐԹԱՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Որուան երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկին դնել ափաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պղտիկ սանրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցուցեալ զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը ոգիանայ։ Բոլոր մազերը մէկ էրլալով, ամենք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, գոյն տարեցնելով պահելու համար կը բաւէ երեք լրոյս լաջանքն անգամ մը հեղուկին գործածելս։ Նոր հրամանը գործածելու է մորուքին և պեխերուն համար։ Պեռք կայ գլուխը լուալ գործածութենէն առաջ կամ ետքը։ Միայն գլխէն և ձեռքերը լուալ առ ի դգուշութիւն։

Դան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործածութենէն ետքն, գլուխը լուալու է քիչ մը սպասելով։ ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապես թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵԼԵՏԵՐԼԻ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Մեկ կեդրոնատեղի ԷՅՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԻ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վալլոտա, Պահանոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շեշլիի Թրամվէյսից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 601

ՍԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ցաւեա կը ընէ խորտիկներն և օձ է կերպով յառաջացած սպիներ։ Կանհետացնէ ծակի նշանները, ցաներն, արեւէն թողած պրուցքը և այլն։

Դէմքին կուսայ երիտասարդութեան ամէն հրապոյրները։ Գեղեցիկ տեսքն ներքին խնամոց համար թանկագին գիւտ։

Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Պ. Ֆ. Գէլլիս, Ֆրանքլան խան, Պոլիս։ Ընդհանուր մթերանոցն է Եսմանեան Գարուանս, Ղալաթիա, Եիւքսք գալաղրզմ, Գալվանայի քովն—Գեղեցիկին գտնելու համար, դիմել միայն մթերանոցին։ 33

ՊՈՒՏԱԲԼԵԹԻ ՄԱՔԻՐՈՂԱԿԱՆ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) ԱՂԲԻՒՐ

1885ին Հունգարիոյ Մայրաքաղաքի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ յաջողդիմութեան, մրցման կարողութեան եւ արտածման մեծ միտքը ստացած է, զոր այդ ցուցահանդէսին դաստաբերք նշանակած էին իրը առաջին մրցանակ մնքրողական հանքայրերոց համար։

Այս աղբիւր մեծագոյն մրցանակներն պատուած է ինն ցուցահանդէսի մէջ։ Կը փայլի եօթն ոսկեայ եւ արծաթեայ միտալներով։ բայց ասոնք բժշկական աշխարհին համարումն կը վայելէ իր ազդեցութեան և անուշութեան զարմանալի կարողութեան համար։

ՖԻԼԱՆՍՈՒԱ-ՀԻՍԼԷՖ աղբիւրը վերջերս դրաւատուած է Լարիզի բժշկական Ակադեմիայէն և Լոնտոնի համաձաւորը Լընտրն-Հասբիթալ Տիւանդանոցին։ բաց ասած, այս ջուրն արդէն առաջին փոքր-ձով կը լայտնէ ինքզինքը։ Այս ջուրին վրայ տեսքբանները ձրիաբար կը տրուին այս ջրին՝ բոլոր մթերանոցներու, դիմաւոր դեղատանց և Պուտապէշթի գրասենեակին մէջ։

Նմանօրինակ ուրիշ ջրերու հետ շփոթուելն առաջին առնելու համար, խոհեմութիւն է միշտ փնտռել Ֆիլանսուա-Հիսլէֆի մաքրո գրանն Ռ գիւրերին նշանը որ կը գտնուի ամէն շիշերուն վրայ։

Ֆ ԳԻՐԹԱՄԱԵՑԷՐ ՄԻՇՏ ՁՈՒՐՆ

RANÇOIS JOSEPH

ՊՈՒՏԱԲԼԵԹ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)

Իւրաքանչիւր եղանակի սկիզբը ատամոքները մաքրելու համար։

ԱՄԵՆ ՈՒՐԵՔ ԿԸ ԵԱԽՈՒԻ

ը կ'սուտ Տ. և Մ. Մէզիքի և Ս. Քրիգիանէ՝ Պոլիս, Ս. Գասդրիատես և Ա. Թիթոս՝ Գալաթիա, Ճ. Քանգալ ի Բերա։ Թուրքիոյ համար գործակալն է Պ. Ֆ. Գէլլիս, ի Պոլիս։ 34

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1890, մինչեւ ցնոր անորինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

| | Առաւօտ | | | | |